

Optagelse af netdokumenter i nationalbibliografien – konkretisering.

Baggrundsnotater udarbejdet i forbindelse med
udarbejdelse af tillægsaftale 3 til
nationalbibliografiaftalen

Konsulentopgave udført i perioden december 2010-januar 2011
for Styrelsen for Bibliotek og Medier af DBC v./ Hanne Hørl Hansen

INDHOLD

Notatsamling – baggrund	5
Notatsamling – resumeer	6
Den nationalbibliografiske registreringsmængde 2010 ff.	9
Netarkivet som selektionsgrundlag for den selektive nationalbibliografi	12
Registreringskandidater	14
1.1. Overordnede betragtninger	14
1.2. Overordnet definition	14
1. Registrering til Dansk bogfortegnelse	15
2.1. Præcis hvilke udvalgte internetsider ønskes optaget ifølge rapporten?.....	16
2.1.2. Forholdet til <i>National bibliographies in the digital age : guidance and new directions</i>	16
2.2. Nærmere konkretisering af de ikke-boglignende netressourcer, der bør optages:.....	17
3. Registrering til Dansk lydfortegnelse.....	19
3.1. Præcis hvilke lydoptagelser ønskes optaget ifølge rapporten?	19
3.2. Nærmere konkretisering af de lyd-netressourcer, der bør optages:	20
4. Registrering til Dansk billedfortegnelse	21
4.1. Præcis hvilke film/billeder ønskes optaget ifølge rapporten?.....	21
4.2. Nærmere konkretisering af de film/billed-netressourcer, der bør optages:	22
5. Registrering til Danske musikoptagelser	24
5.1. Præcis hvilke musikoptagelser ønskes optaget ifølge rapporten?	24
5.2. Nærmere konkretisering af de musikoptagelser, der bør optages.....	25
6. Registrering til Dansk artikelindeks og Dansk anmeldelsesindeks.....	25
6.1. Præcis hvilke artikler mv. ønskes optaget ifølge rapporten?	25
6.2. Nærmere konkretisering:	26
Selektion	27
1. Overordnet.....	27
2. Selektion til Dansk bogfortegnelse.....	28
2.1. Boglignende netmaterialer	28
2.2. Selektion til løbende registrering af udvalgte internetsider	28
3. Selektion til Dansk lydfortegnelse.....	29
3.1. Lydbøger	29
3.2. Selektivt optagne lydoptagelser.....	29
4. Selektion til Dansk billedfortegnelse.....	29
4.1. Danske film	29
4.2. Løbende registrering af udvalgte dansktjekstede film mv. på nettet	29
5. Selektion til Danske musikoptagelser.....	29
6. Selektion til Dansk artikelindeks og Dansk anmeldelsesindeks	29
Registreringsniveau	30
1.1. Overordnet.....	30

1.2. Arbejdsgrupperapportens anbefalinger mht. niveau.....	30
2. Registrering til Dansk bogfortegnelse	31
2.1. Forholdet til Katalogiseringsregler og IFLA's National Bibliographies in the Digital Age.....	32
2.2. Genbrug af metadata på området.....	33
3. Registrering til Dansk lydfortegnelse.....	33
3.1. Forholdet til Katalogiseringsregler og IFLA's National Bibliographies in the Digital Age.....	34
3.2. Genbrug af metadata på området.....	34
4. Registrering til Dansk billedfortegnelse	35
4.1. Forholdet til Katalogiseringsregler og IFLA's National Bibliographies in the Digital Age.....	35
4.2. Genbrug af metadata på området.....	36
5. Registrering til Danske musikoptagelser	36
5.1. Forholdet til Katalogiseringsregler og IFLA's National Bibliographies in the Digital Age.....	36
5.2. Genbrug af metadata på området.....	37
6. Registrering til Dansk artikelindeks og Dansk anmeldelsesindeks	37
6.1. Forholdet til Katalogiseringsregler og IFLA's National Bibliographies in the Digital Age.....	37
6.2. Genbrug af metadata på området.....	37
Netdokumenter – oversigtsskema over forslagene.....	38
Netdokumenter – oversigtsskema over kriterier der indgår ved udvælgelse til selektiv optagelse.....	39
Netdokumenter – uddybning af optagelse af samtidige udgivelser/genudgivelser /digitaliseringer	43
Bud på omfang – evt. retrospektive opgaver	45
1. Overordnet.....	45
2. Registrering til Dansk bogfortegnelse	45
2.1. Boglignende netmaterialer	45
2.2. Etableringsarbejde for registreringen af udvalgte internetsider.....	45
2.3. Løbende registrering af udvalgte internetsider	46
3. Registrering til Dansk lydfortegnelse.....	46
3.1. Registrering af version af lydbog på nettet samtidig med den fysiske udgivelse	46
4. Registrering til Dansk billedfortegnelse	47
4.1. Registrering af version af dansk film på nettet samtidig med den fysiske udgivelse samt registrering af genudgivelser af danske film.....	47
4.2. Løbende registrering af udvalgte dansktekstede film mv. på nettet	47
5. Registrering til Danske musikoptagelser	47
6. Registrering til Dansk artikelindeks og Dansk anmeldelsesindeks	48
Vægtninger, prioriteringer, kvotefastlæggelse	49
1. Overordnet.....	49
1.1. Kopikatalogiseringer	49
1.2. Selektion.....	49
2. Registrering til Dansk bogfortegnelse	49
3. Registrering til Dansk lydfortegnelse.....	50
4. Registrering til Dansk billedfortegnelse	51
5. Registrering til Danske musikoptagelser	52

6. Registrering til Dansk artikelindeks og Dansk anmeldelsesindeks	52
7. Samlet overblik over de foreslåede udvidelser.....	54
Vedligeholdelse.....	55
1. Bibliografiske poster, der beskriver dynamiske materialer	55
1.1. Omfang.....	55
1.2. Ændringer af oplysninger på de enkelte sites.....	55
2. Vedligeholdelse af urler.....	56
2.1. Status.....	56
2.2. Arbejdsgruppens anbefalinger.....	56
2.3. Oplysninger om adgang på de optagne materialer og vedligeholdelse.....	57
2.4. Fremtidig vedligeholdelse	57
2.5. Omkostninger	58
Selektion ud fra kvoter - grundprincipper	59
1. På hvilke områder er optagelse foreslået håndteret gennem en kvote?.....	59
2. Når/Hvis loftes kvoternes størrelse rammes- hvilke principper kan i så fald anvendes?.....	59
Løbende evaluering af optagelsesbehov, optagelsesprincipper og kvotestørrelser	61
1. Baggrund	61
2. Evaluering - model.....	61

Notatsamling – baggrund

Nærværende notatsamling er udarbejdet som understøttende materiale i forbindelse med indgåelsen af ny tillægsaftale til nationalbibliografiaftalen vedrørende netressourcer. Notaterne er udarbejdet som en del af en konsulentopgave for Styrelsen for Bibliotek og Medier af DBC ved Hanne Hørl Hansen.

Rammerne for konsulentopgaven fremgår af anbefaling fra Bibliografisk Råd:

Bibliografisk Råd anbefaler, at der udarbejdes en ny tillægsaftale til den nationalbibliografiske aftale omhandlende optagelse og registrering af netressourcer.

Arbejdsgrupperapporten vedr. den nationalbibliografiske selektion og registrering beskriver forholdsvis detaljeret hvilke ressourcetyper og registreringsforhold, der bør tages hensyn til ved en modernisering af selektion og registrering.

Bibliografisk Råd anbefaler derfor, at Styrelsen for Bibliotek og Medier udfærdiger et detaljeret udkast til en ny tillægsaftale. Styrelsen har selv peget på, at dette kan gøres gennem samarbejde med en ekstern konsulent / specialist på området.

Dette udkast bør arbejde med en uændret økonomisk ramme. Omfangsudvidelser håndteres via reduktioner i beskrivelsesniveauer, rationalisering af registreringen gennem genbrug af metadata og/eller via Nationalbibliografiaftalens reguleringsmekanismer i øvrigt.

En ny (tillægs)aftale om optagelseskriterier for netressourcer i Nationalbibliografien skal udarbejdes således, at Netarkivet og registreringen fra DBC supplerer hinanden og der løbende foretages evalueringer heraf, sådan at man sikrer almenheden den til enhver tid mest funktionelle formidlingsadgang til netressourcer indenfor den afsatte økonomiske ramme. BIR vil løbende påtage sig denne opgave.

Ud fra denne anbefaling udarbejdede DBC en detaljeret plan for opgaven, der blev forelagt BIR's forretningsudvalg og efter et par enkelte justeringer her godkendt.

Notaternes indhold er løbende blevet justeret efter dialog med Styrelsen for Bibliotek og Medier ligesom notaterne løbende har været sendt cc til BIR's forretningsudvalg.

Notatsamling – resumeer

Den nationalbibliografiske registreringsmængde 2010 ff. Udgangspunktet for nationalbibliografiftalen er 45.500 vægtede registreringer årligt med mulighed for udsving i begge retninger på op til 10%. Der gøres rede for udviklingen af registreringsmængden i perioden 2004-2009 og hvis rammen udnyttes fuldt ud – dvs. med 10% udsving i forhold til udgangspunktet – skønnes der plads til yderligere 2000 vægtede registreringer de kommende år.

Netarkivet som selektionsgrundlag for den nationalbibliografiske registrering. Denne mulighed undersøges og det konkluderes, at der pt. ikke er nogen mulighed herfor.

Registreringskandidater. Indledningsvist er det påpeget, at de nærmeste år må betragtes som en transformationsperiode, hvor der dobbeltpubliceres i fysiske form og på nettet. Herefter må antallet af fysiske udgivelser forventes af falde.

Begrebet *udgivet* er i netsammenhæng foreslået defineret som offentligt og tilgængeligt men samtidig således at privat materiale, materiale med lokal karakter og materiale tiltænkt en lukket eller mindre kreds falder udenfor.

De enkelte nationalbibliografiske fortegnelser gennemgås. Med udgangspunkt i Arbejdsgrupperapporten vedr. den nationalbibliografiske selektion og registrering og med respekt for intentionerne heri konkretiseres forslagene yderligere.

For Dansk bogfortegnelse foreslås, at begrebet statiske netpublikationer erstattes af begrebet boglignede netpublikationer og den nationalbibliografiske registrering, der allerede finder sted heraf, fremover integreres fuldt ud i Dansk bogfortegnelse (ikke en udvidelse men blot en modernisering af eksisterende forhold).

Ikke boglignede udvalgte internetsider foreslås optaget selektivt ud fra en række kriterier, der dels forudsætter diverse optagelseskriterier for fysiske materialer opfyldt, dels har formidlingsbehov og tilgængelighed i fokus og således stiller yderligere krav om biblioteksrelevans i forhold til indhold, målgrupperelevans og blivende værdig. At basere nationalbibliografien på sådanne optagelseskriterier konsulteres i forhold til IFLA's guidelines på området, og det konstateres, at de danske tiltag ikke vil være i modstrid hertil. (en udvidelse i forhold til nu)

Danske lydoptagelse. Danske lydoptagelser på nettet er allerede omfattet af optagelseskriterierne, men dette foreslås nuanceret således, at netlydbøger fortsat optages fuldstændigt, mens øvrige lydoptagelser på nettet optages selektivt – bl.a. ud fra en minimumsspilletidslængde og ud fra en række kriterier om biblioteksrelevans mht. tilgængelighed, indhold, målgrupperelevans og blivende værdi.

Dansk billedfortegnelse: Danske film og billeder på nettet er allerede omfattet af optagelseskriterierne, men dette foreslås nuanceret, således at der i netsammenhæng skelnes mellem egentlige danske film og udenlandske film med danske undertekster. For både nye og genudgivne danske film samt udenlandske film med danske tekster foreslås indført krav om minimumsspilletidslængde (15 min.) med visse undtagelser. Udenlandske film med danske undertekster foreslås optaget selektivt ud fra en række kriterier om biblioteksrelevans mht. tilgængelighed, indhold, målgrupperelevans og blivende værdi.

Danske musikoptyagelser: Som noget helt nyt foreslås nye danske musikoptyagelser på nettet publiceret 2011 ff. optaget – dog kun selektivt ud fra krav om biblioteksrelevant indhold og ud fra en snævre definition af dansk end på det fysiske område. Genudgivelser af fysiske materialer på

nettet foreslås foreløbigt udeladt. Udgangspunktet er albumniveau, når dette er muligt, ellers skæringsniveau.

Dansk artikelindeks og Dansk anmeldelsesindeks. Elektroniske periodica foreslås at indgå i puljen af tidsskrifter til indeksering på linje med fysiske udgivelser ligesom dobbeltkodning for trykt og elektronisk version foreslås gjort nationalbibliografisk.

Under alle selektivt optagne materialer er nævnt faktorer, der trækker henholdsvis for og imod registrering. Det anbefales ligeledes, at mængden af selektivt udvalgte materialer reguleres via en kvote for antal registreringer af denne type.

Selektion. Overordnet redegøres for den praktiske betydning af tilstræbt fuldstændighed i nationalbibliografisk sammenhæng på netområdet: nemlig fuldstændighed for så vidt nationalbibliografien får både kendskab og adgang til materialet. Ved materialer, hvor der tilstræbes fuldstændig optagelse, foreslås selektionen varetaget af DBC. Ved materialer, der optages selektivt, foreslås selektionen ligeledes varetaget af DBC men i samarbejde med rådgivende udvalg, der udstikker rammerne, kan komme med konkrete forslag mv.

Registreringsniveau. Der stilles forslag om registreringsniveau på de enkelte områder.

Registreringsniveauet skal på samme tid være realistisk set ud fra en økonomisk betragtning og samtidig tilgodese formidling. Dette er forsøgt løst gennem pragmatisk forslag om fortsættelse af den traditionelle ”arbejdsdeling” mellem nationalbibliografi og bibliotekskatalogisering, gennem et helt nyt forslag om kopikatalogiseringer i transformationsperioden med mange dobbeltudgivelser og gennem et anvist reduceret niveau for en række selektivt optagne materialer. De enkelte fortegnelser gennemgås, niveau foreslås for de forskellige typer, niveauerne sammenholdes med Katalogiseringsregler og IFLA’s guidelines, hvor der konstateres både overensstemmelser og afvigelser og endelig redegøres der for muligheder for genbrug i metadataskabelsen på de enkelte områder.

Netdokumenter – oversigtsskema over forslagene

Netdokumenter – oversigtsskema over kriterier, der indgår ved udvælgelse til selektiv optagelse

Netdokumenter – uddybning af optagelse af samtidige udgivelser/genudgivelser/digitaliseringer

Tre tabeller der skal bidrage til et overblik over forslagene i de hidtidige notater og samtidig illustrere de fælles linjer og de forskelle, der er mellem forslagene vedr. de enkelte fortegnelser.

Bud på omfang – evt. retrospektive opgaver. Der gives begrundede bud på de forskellige forslags konsekvenser mht. omfang for de enkelte fortegnelser. En forudsætning for vurderingen af omfanget af den løbende optagelse af udvalgte internetsider er at et projektforslag, der går ud på at redigere resultatet fra det af Styrelsen for Bibliotek og Medier støttede projekt Bibliotekernes netguide om, så dette kan fungere som en nationalbibliografisk grundstamme af registreringer på udvalgte internetsider.

Vægtninger, prioriteringer, kvotefastlæggelse. Det vurderes generelt, at selektionsarbejdet på de områder, der er foreslået optaget selektivt, fremover vil udgøre en større andel af arbejdet med den enkelte registrering end hidtil. Den deskriptive del vil omvendt udgøre en mindre andel, idet der for en stor dels vedkommende er foreslået lavere niveau eller kopikatalogiseringer. De enkelte fortegnelser gennemgås og der gives forslag til vægtning. Vægtningen sammenholdes med bud på omfang. Samlet set vil forslagene overstige den mængde af vægtede registreringer, der er plads til. Det foreslås derfor, at dobbeltkodning og links på avisartikler indtil videre fravælges som nationalbibliografiske data. DBC vil overveje muligheden for at udforme disse data finansieret som

projektorienteret bibliotekskatalogisering indtil en nationalbibliografisk løsning kan findes. Slutteligt gives et samlet overblik over de foreslåede udvidelser efter vægtning men ekskl. Vedligeholdelse

Vedligeholdelse. I notatet behandles dels, hvordan ændringer i indhold mv. på dynamiske sider kan håndteres, dels hvordan ændringer/fjernelser af urler kan håndteres. Mht. ændringer i indhold foreslås det pragmatisk kun at rette poster, såfremt nationalbibliografi af biblioteker eller brugere bliver gjort opmærksomme på ændringen fremfor at etablere omkostningstunge revisioner. Der foreslås indført maskinelt urltjek på alt med url. Hvis materialet ikke er tilgængeligt via en biblioteksløsning, via DBC's webarkiv eller anden angiven url, indgår materialet i en urltjekrapport. Rapporten resulterer i en maskinel masseretelse af de poster, der ikke længere er tilgængelige på deres oprindelige url med oplysning herom. Hvis nationalbibliografien efterfølgende bliver gjort opmærksom på, at materialet findes andetsteds kan url igen påføres. Der foreslås en vægtning af vedligeholdelsen.

Selektion ud fra kvoter – grundprincipper.

Det konkluderes, at når flere materialer end der er råderum til, opfylder de formelle kriterier, må betydningen af selektiv registrering være, om registreringen er repræsentativ set i relation til emne, målgruppe mv. og i samspil med, hvad der tidligere er registreret på det aktuelle registreringstidspunkt. Derudover vil det være naturligt at spørge de rådgivende udvalg til råds om aktuelle prioriteringsprincipper.

Løbende evaluering af optagelsesbehov, optagelseprincipper og kvotestørrelser. Der foreslås løbende evaluering på to planer:

Løbende vurdering og tilpasning af tillægsaftalen for selektiv registrering ud fra erfaringer samt forventninger til udvikling og behov. Foreslås udført årligt af DBC og Styrelsen for Bibliotek og Medier.

Vurdering af aktuel situation for nationalbibliografiske metadata og konsekvenser af evt. ændringer i de aktuelle muligheder for nationalbibliografi på netområdet juridisk, teknologisk mv. Foreslås udført hvert andet år af BIR.

Den nationalbibliografiske registreringsmængde 2010 ff.

Den nationalbibliografiske aftale tager udgangspunkt i 45.500 antal vægtede registreringer årligt. I aftalen er det indbygget, at det faktiske tal kan afvige med op til 10% i begge retninger, før det giver anledning til overvejelser om ændringer i aftalen.

Dvs. der årligt kan registreres op til 50.050 vægtede registreringer indenfor aftalen.

I 2004-2009 har det samlede antal vægtede registreringer pr. år gennemsnitligt været: 46.182. (Laveste: 44.368 (2008) – højeste: 47.935 (2009))

En samlet opgørelse for perioden 2004-2009 er vedlagt:

Nationalbibliografien 2004-2005-2006-2007-2008-2009

Produkt	Registreringer						Vægtes med faktor	Vægtede registreringer					
	2004	2005	2006	2007	2008	2009		2004	2005	2006	2007	2008	2009
DBF*	19.455	17.321	17.964	17.893	17.132	19.117	1.00/1.73	19.724	17.589	18.236	18.066	17.388	19.364
DBI	1.816	2.589	1.770	2.068	2.384	2.824	1.73	3.141	4.479	3.062	3.578	4.124	4.885
DLF	1.997	2.382	1.703	1.185	1.558	1.656	0.70	1.397	1.667	1.192	830	1.091	1.159
DMO	2.298	2.165	1.909	1.895	1.538	1.669	1.02	2.343	2.208	1.947	1.933	1.569	1.702
DAI	31.808	32.087	30.521	30.800	30.597	30.128	0.50	15.904	16.404	15.261	15.400	15.299	15.065
DAN	13.728	14.189	13.211	13.192	13.022	11.943	0.15/0.30	2.059	2.268	2.085	2.086	2.037	1.875
PLA	5.115	4.376	4.750	4.537	3.672	3.388	0.15	767	657	1.425	681	551	508
IDO	2.183	2.213	1.902	2.719	2.309	3.377	1.00	2.183	2.213	1.902	2.719	2.309	3.377
I alt								46.901	47.485	45.110	45.293	44.368	47.935

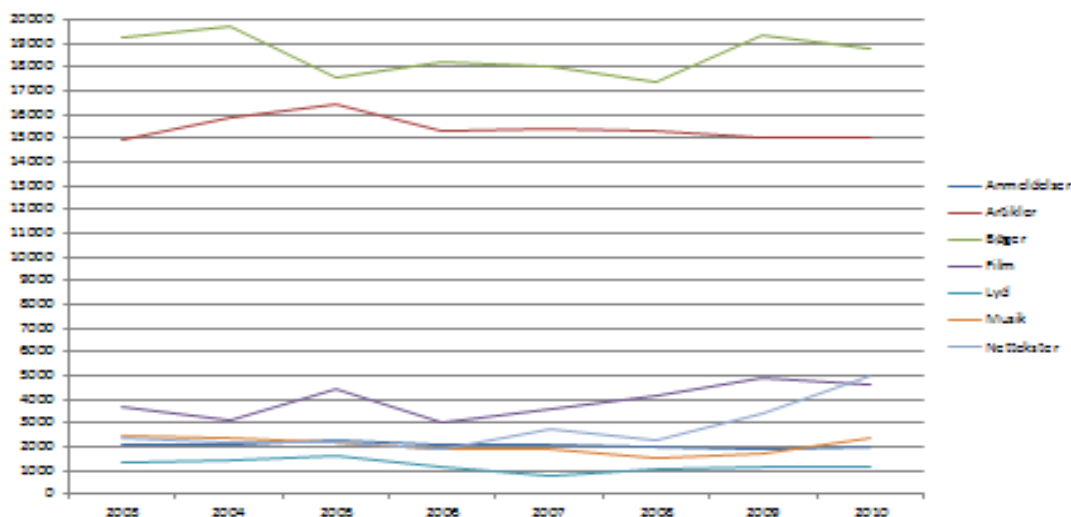
* Heri inkluderet Grønlandsk bogførte Elektroniske bøger med vægt 1.73

** Heri inkluderet Nye medier vægtet med faktor 0.30

Udgangspunkt i Tillægsaftale om Nationalbibliografien: 45.500 vægtede registreringer

Nedenstående planche illustrerer i grafisk form udviklingen fra 2003 og frem til

Udvikling i antal vægtede registreringer på enkelte materialetyper

nu:

Som det fremgår af de ovennævnte tal og figuren, kan der ikke ses helt klare og entydige tendenser for udviklingen. En prognose for fremtiden kan derfor ikke bero på en form for beregnet fremskrivning, men må gives ud fra en forventning til udviklingen:

Man kunne have haft en formodning om, at nettet ville have medført en reduktion i antallet af fysiske udgivelser de sidste år, men dette synes ikke at være tilfældet på bogområdet, der opererer med den største registreringsmængde. (Antallet af vægtede registreringer på bøger i 2004: 19.724, i 2008 var dette faldet til: 17.388 men i 2009 var tallet igen steget til 19.364)

Samtidig har mængden af statiske netpublikationer - ganske vist lidt ujævnt - vist stigende tendens. (2007: 2719, 2008: 2309, 2009: 3377 og i 1. og 2. kvartal 2010 er der allerede registreret 3868 statiske netpublikationer (årsagen til 2010-tallet er en indsats med øget fokus på selektion på området)).

Hidtil har nettet således ikke i nævneværdig grad betydet et fald i antallet af fysiske udgivelser på bogområdet, der er pt. snarere tale om parallel publicering i fysisk form og på nettet - vel at mærke primært af offentlige publikationer og ikke så meget gængse kommercielle publikationer.

På et tidspunkt må kurven for fysiske udgivelser på bogområdet for alvor knække og bevæge sig ned ad, men kun for at blive erstattet af e-bøger, der jo allerede optages i nationalbibliografien. En overgang er det sandsynligt at der vil blive tale om en øget registreringsmængde, idet der må forventes en vis grad af parallel publicering i en periode, når den kommercielle forlagsbranche for alvor begynder publicering via nettet. Hvornår der kommer skub i denne omstilling afhænger bl.a. af lancering og gennembrud i Danmark af læsere som fx iPad i kombination med den danske forlags omstillingsparathed til den nye verden.

På artikelområdet og på musikområdet, der pt. kun optager fysiske materialer, ses en svag nedadgående tendens i antallet af registreringer.

Samlet set er prognosen derfor, at det samlede antal af registreringer med de nuværende optagelseskriterier må forventes at være relativt stabilt i en periode fremover.

Det vil derfor være mit bud, at der indenfor den nationalbibliografiske aftale aktuelt vil være plads til en udvidelse med op 2000 vægtede registreringer mere årligt før loftet rammes.

Netarkivet som selektionsgrundlag for den selektive nationalbibliografi

I arbejdsplanen indgik en undersøgelse af, hvorvidt Netarkivet aktuelt kunne anvendes som selektionsgrundlag for nationalbibliografien på netområdet.

Jeg kontaktede derfor netarkivet med følgende henvendelse:

Kære Claus, Grethe og Eva

Jeg skriver til jer alle tre, da Claus jo står som daglig leder af Netarkivet, mens Grethe og Eva har bidraget til BIR's arbejde med området nationalbibliografi og netressourcer.

Bibliografisk Råd har som bekendt drøftet nationalbibliografi på netområdet og nåede frem til at anbefale Kulturministeriet og Styrelsen for Bibliotek og Medier, at der blev arbejdet videre med begge de spor, der tegnede sig: Netarkiv-sporet og sporet Den selektive nationalbibliografi.

Bibliografisk Råd anbefalede yderligere at "... synergieffekter løbende undersøges og udnyttes. Dette kan fx være anvendelsen af Netarkivet som selektionsgrundlag for Nationalbibliografien."

Bibliografisk Råd anbefalede ligeledes Styrelsen for Bibliotek og Medier at udfærdige et detaljeret udkast til en ny tillægsaftale .

Denne opgave er jeg ved at udføre for Styrelsen.

En af de delopgaver, der skal udføres, er at give en aktuel status på muligheden for Netarkivet som selektionsgrundlag for Nationalbibliografien.

Jeg har derfor en række spørgsmål til jer vedrørende Netarkivet, som jeg håber, I vil være behjælpelige med at besvare.

Mit notat om den aktuelle status skal gerne forelægge primo oktober, så hvis I kan svare i løbet af uge 39 vil det være til stor hjælp.

Det er vigtigt, at der svares ud fra den aktuelle situation, idet BIR har påpeget vigtigheden af at indsatsen på området etableres hurtigst muligt.

Der lægges op til, at mulighederne for synergi og samarbejde løbende skal revurderes i takt med udviklingen, så nye realiserede forbedringer vil blive inddraget i denne proces.

- 1) Må registre over tilvæksten i arkivet aktuelt udleveres?
- 2) I positivt fald: eksisterer sådanne registre umiddelbart og i en form, så de kan udleveres eller vil de skulle nyudvikles?
- 3) Hvis det sidste er tilfældet – hvad er så tidsperspektivet herfor?
- 4) Hvilke oplysninger indeholder/vil kunne være indeholdt i et evt. register?
- 5) Må alle disse oplysninger udleveres?

5) Hvilke filtreringsmuligheder findes? (med henblik på at komme så tæt på relevant selektionsgrundlag som muligt)

6) Teknisk format?

7) Er Netarkivet indstillet på en fast driftsopgave med udlevering af registre?

8) Bud på interval herfor?

Spørgsmålene stilles med henblik på at kortlægge følgende aktuelle muligheder:

Kan Netarkivet bruges som selektionsgrundlag for den selektive nationalbibliografi og kan dele af selektionen ske maskinelt?

Kan der leveres metadata til mere eller mindre viderebearbejdning?

Kan registreringen indeholde upubliceret link til Netarkivets version i forhåbningen om at Netarkivet eller dele heraf vil blive gjort offentligt tilgængeligt?

Med venlig hilsen

Hanne Hørl Hansen
Bibliografisk Konsulent, DBC

Tlf. direkte: 44 86 77 27

Mail: hah@dbc.dk

- og modtog nedenstående svar:

Kære Hanne

Vi, dvs. Netarkivet.dk har drøftet din henvendelse og er kommet til følgende konklusion:

Med noget udvikling og juridisk afklaring vil Netarkivet kunne levere de ønskede registre, men det vil ikke være til megen nytte for jer. Listen over nye domæner vil have 1000-vis af nye domæner i hver måned (der er pt. 1.2 mio. domænenavne på .dk alene), så der skal mere til førend en sådan liste vil være nyttig, fx automatisk generering af metadata om de enkelte sites, søgemulighed på de enkelte sites, kobling til fx brugs-statistikker fra FDIM eller lign. Alt dette vil dels kræve udvikling (som koster penge, vi ikke har pt.), dels juridisk afklaring.

Hvad angår adgang, så er vi desværre ikke kommet nærmere en løsning. Efter møde mellem KUM og Datatilsynet har KUM og Netarkivet.dk endnu en gang bearbejdet notatet om delvis adgang på de punkter, hvor Datatilsynet havde kommentarer. Dette er nu fremsendt til Datatilsynet for kommentarer, så dér hænger sagen.

Med venlig hilsen

Grethe

På baggrund af ovenstående konkluderer jeg, der aktuelt ikke er nogen umiddelbar praktisk mulighed for at opnå en synergieffekt mellem Netarkivet og nationalbibliografien.

Registreringskandidater

I Rapport fra Arbejdsgruppen vedrørende optagelseskriterier for optagelse af netdokumenter i nationalbibliografien fremgår en række registreringsbehov og forslag.

Nærværende notat skal ifølge arbejdsplanen for konsulentopgaven omfatte:

Gennemgang af arbejdsgrupperapporten: præcis hvilke materialer ønskes registreret?

Kan de foreslåede typer defineres nærmere f.eks. ud fra IFLA's Nation Bibliographies in the digital age

Og resultere i:

En oversigt der giver et overblik over de konkret udtrykte ønsker i nødvendigt omfang suppleret af forsøg på at konkretisere disse nærmere

1.1. Overordnede betragtninger

Forslagene til den selektive optagelse er ikke endegyldige men afspejler en nødvendig balancering af netområdet i forhold til det fysiske område i en transformationsperiode, hvor dobbeltpublicering i vid udstrækning vil forekomme og hvor det ikke er muligt at tilgode se både det fysiske område og netområdet med den dækning og på det niveau, der hidtil har været anvendt i nationalbibliografien indenfor den økonomiske ramme. Forslagene skal derfor ses som et bud på en pragmatisk løsning af opgaven i denne transformationsperiode. I flere tilfælde vil registrering af netmaterialer være forbundet med en registrering af den fysiske udgivelse, ligesom netmaterialer af rent økonomiske grunde foreslås udsat for en skarpere selektion end vi kender på det fysiske område. Når markedet tipper over til at netudgaven er "hovedudgaven" og der evt. slet ikke foreligger fysiske udgivelser, forøges optagelsen af netmaterialer tilsvarende, så den nuværende nationalbibliografiske service bibeholdes. Et eksempel på denne problematik er filmområdet. I nærværende notat foreslås udenlandske film med dansk tekst på nettet kun optaget såfremt de er biblioteksrelevante, - dette udfra en pragmatisk konstatering af, at registreringen af samme film i fysisk form i det mindste viser tilstedeværelsen for et dansk publikum af filmen. Når netudgivelse bliver hovedudgivelsesmetoden, vil behovet for, at man i nationalbibliografien kan se, hvilke film der findes for et dansk publikum, stadig være til stede. På dette tidspunkt må antallet af fysiske udgivelser forventes at være faldet stærkt, og man kan da lade netudgivelser være fuldt omfattet af de indholdsmæssige kriterier i nuværende optagelseskriterier. Der må derfor påberegnes en løbende tilpasning af optagelseskriterierne i takt med transformationen fra fysiske udgivelser til netudgivelser.

1.2. Overordnet definition

I de nugældende optagelseskriterier er et væsentligt element, at materialet er *udgivet*.

Begrebet udgivet er ofte ikke anvendeligt i en netsammenhæng. Det foreslås derfor, at tillægsaftalen uddyber begrebet udgivet, som følger:

Overordnet skal materialer være udgivet for at blive optaget i nationalbibliografien.

I netsammenhæng dækker ordet *udgivet* over, at materialet er offentliggjort og tilgængeligt (frit eller mod betaling) og ikke vurderes tænkt som et privat eller lokalt anliggende. Materialet må ligeledes heller ikke være tiltænkt en lukket eller mindre kreds.

1. Registrering til Dansk bogfortegnelse

Følgende overordnede forslag fremgår af rapporten:

- Statiske netdokumenter vil fortsat blive optaget i nationalbibliografien og nu helt integreret i Dansk Bogfortegnelse (hidtil IDO-katalogkode og ikke DBF-katalogkode)
- Dynamiske men stadig boglignende netdokumenter vil blive optagelsesberettiget (en udgivelsesform der formodes at ville være i vækst på det faglitterære område de kommende år).
- Udvalgte internetsider med tekster af bred samfundsmæssig informations- og kulturmæssig interesse ville blive optagelsesberettiget ud fra en vurdering af biblioteksrelevans (se eksempler herpå under punkt 3.10)

Ovenstående to første punkter er dels et forslag om helt at integrere registreringen af bøger på nettet med registreringen af bøger i fysisk form dels et forslag om ikke fremover at skelne mellem statiske og dynamiske bøger på nettet men blot bruge begrebet *boglignende*. Argumentet herfor er, at det ikke længere er tidsvarende at opfatte en bog på nettet som noget statisk eller en bog på nettet som bestående af ren tekst. Boglignende materialer kan fungere dynamisk ved ajourføring af kapitler mv. (analogt med løbsbladsværker). Der lægges servicefunktioner ind i elektroniske bøger, der fungerer direkte op mod det levende net og dermed gør bogen interaktiv ligesom bøger også kan indeholde multimedieklip, musik og film.

Det vurderes ikke, at disse punkter er en egentlig udvidelse af optagelseskriterierne blot en modernisering af tillægsaftale 2, punkt 3, der bør fremgå af den nye tillægsaftale:

Begrebet *statiske netpublikationer* i Tillægsaftale 2, punkt 3 erstattes fremover af begrebet *boglignende netmaterialer*.

Ved *boglignende netmaterialer* forstås materiale der:

- fremstår som en helhed og som oftest er domineret af tekst
- af udgiveren præsenteres som en bog
- distribueres som en bog
- enten kan læses direkte på nettet eller kan hentes over på en form for e-bogslæser

Sidstnævnte punkt i rapportens forslag omhandlende udvalgte internetsider, der domineres af tekst, som optagelsesberettiget i Dansk bogfortegnelse er derimod en udvidelse.

I rapporten nævnes yderligere at pjecelignende dokumenter af landsdækkende karakter ønskes registreret. Hvis dette skulle ske helt generelt, ville det kræve at omfangskriteriet for fysiske materialer blev suspenderet på netområdet. Konsekvensen heraf ville være en forpligtelse til at registrere et ukendt antal pjecelignende materialer. Selvom pjecelignende dokumenter har en boglignende karakter, foreslås disse derfor behandlet efter selektionskriterierne for udvalgte internetsider – registreringen skal have relevans og selektionsmotiv i fokus og der behøves ikke tilstræbt fuldstændighed.

2.1. Præcis hvilke udvalgte internetsider ønskes optaget ifølge rapporten?

Overordnet stilles krav om at der **skal** være tale om:

- indhold af kunstnerisk eller informativ værdi
- relevans i relation til biblioteksformidling primært for den almene bruger
- blivende værdi og ikke kun flygtig optræden på nettet
- tilgængelighed på optagelsestidspunktet

I rapporten foreslås følgende rent **formelle kriterier**:

- Registreringsenheder: Så overordnet niveau som muligt
- Sprogligt og geografisk: Dansksproget materiale eller materiale stillet til rådighed på nettet af personer eller korporationer med hjemsted i Danmark.
- Udgivelsesår: Materialer ajourført i 2010 ff. kan optages (må nødvendigvis først blive 2011)

Typer af information, der bør registreres selektivt ud fra en vurdering af biblioteksrelevans og tilgængelighed:

- Dynamiske netressourcer der afløser traditionelle referenceværker
- Dynamiske netressourcer opstået på nettet der udnytter nettets særegne muligheder for formidling (fx netpræsentation og formidling af kunstmuseers samlinger)
- Pjecelignende netdokumenter af landsdækkende karakter
- Væsentlig statisk information på nettet, der ikke har karakter af formelt publiceret materiale.

Der er således tale om netressourcer i form af databaser, hjemmesider mm.

Netressourcer, hvis indhold ville være udeladt af Dansk bogfortegnelse, hvis der var tale om en boglignende udgivelse, foreslås med få undtagelser også udeladt af nationalbibliografien (typerne fra Bilag 4 i optagelseskriterierne).

Rapporten opererer i modsætning til optagelseskriterierne for fysiske materialer ikke med nogen størrelsesmæssige afgrænsninger – det er relevans og selektionsmotiv der er i fokus.

2.1.2. Forholdet til *National bibliographies in the digital age : guidance and new directions*

Følgende netressourcer kategoriseres heri som havende høj værdi i nationalbibliografisk sammenhæng: *Formally published; surrogate for or successor to print resource; may contain standard identifiers. Resources of research value.*

Kategorien svarer delvist til boglignende materialer, der allerede optages og hvor der tilstræbes fuldstændighed, - dog kun såfremt moderniseringen med definitionen af boglignende materiale tiltrædes.

Følgende netressourcer kategoriseres heri som havende værdi på et mellemniveau i nationalbibliografisk sammenhæng: *Resources of high cultural value or innovative sites which are not formally published*

Kategorien er meget overordnet men svarer til den type netressourcer, der foreslås selektivt registreret.

Som havende lav værdi i nationalbibliografisk sammenhæng nævnes personlig eller flygtig information uden bred interesse.

Selve indholdsvurderingen af netressourcerne tager ligeledes højde for en række af de faktorer, IFLA anbefaler, at selektionskriterierne kan fastlægges på baggrund af:

- the resources' intellectual/research/scholarly level
- the resources' usefulness for serving the research needs of future users
- the resources' value to the country's diverse or increasingly diverse population
- the resources' contemporary interest (their distinct or unique perspective on the country's social, cultural, or political landscape)

16

- the resources' creator's/publisher's/producer's reputation
- the resources' uniqueness (the content is only available in digital form—whether created/digitized by the national bibliographic agency or by an external agency)
- the resources' value in relation to an existing analogue collection in the national bibliographic agency (they complement the analogue collection; they continue solely in digital what was formerly analogue, e.g., a journal that started as print and converted to electronic, no longer continuing the print issues)
- the resources' vulnerability to being lost (their "at riskness")
- the resources' reflection of minority, underground, or dissenting views in relation to the home country's history, culture, or social events
- the resources' being representative of digital ephemera that will be of relevance to future researchers
- the resources' technical requirements for use (ease of navigation, range of functionality, server reliability, ease of migration)
- the resources' metadata—the availability of associated metadata
- the resources' being representative of contemporary formats
- the resources' likelihood of being archived by another agency/trusted repository

Konklusionen på forholdet mellem den danske rapport's anbefalinger og IFLA's vægtning er, at der er en høj grad af samklang, når vi i Danmark tilstræber fuld nationalbibliografisk dækning af boglignende netpublikationer og selektiv dækning ud fra en vurdering af indholdet på netressourcer som hjemmesider mv. Dog vægtes forskning højere i IFLA-regi (*Resources of research value*), mens vi i Danmark ønsker at fokusere på den bredere målgruppe.

2.2.Nærmere konkretisering af de ikke-boglignende netressourcer, der bør optages:

Konkretiseringen fremgår ikke arbejdsgrupperapporten, men er nærværende konsulentopgaves ansvar.

Det er åbenlyst, at ønskerne til optagelse af ikke-boglignende dynamiske ressourcer er meget bredt formuleret.

Som **helt overordnet princip** foreslås, at de principper, der i øvrigt gælder for optagelse i Dansk bogfortegnelse, også gælder i forbindelse med den selektive registrering med mindre andet er direkte nævnt. (Det betyder bla.at ulovligt fremstillede materialer udelades)

Det foreslås ligeledes at vægte dansksprogede materialer fremfor fremmedsprogede materialer medmindre sproget er valgt ud fra hensynet til en målgruppe i Danmark.

Kan ønskerne yderligere defineres både ved til- og fravalgsprincipper?

Til en vis grad ja - men omvendt må det også erkendes, at det ikke er muligt at give meningsfulde formelle selektionskriterier, der bringer registreringsgrundlaget ned på et niveau, hvor det er muligt at lave fuldstændig registrering. Når flere materialer end der er råderum til opfylder de formelle kriterier, må konsekvensen af selektiv registrering være, at det nye materiale set i relation til emne, målgruppe mv. og i samspil med, hvad der tidligere er registreret på det aktuelle registreringstidspunkt skal tilføre noget nyt.

Man må overordnet arbejde med en ramme for registreringen af primært tekstbaserede men ikke boglignende internetressourcer. Rammen kan typisk være et antal registreringer evt. kombineret med ønsker om fokusering på bestemte emneområder eller yderligere specifikation af en ramme for typer af sider indenfor en periode.

Indenfor den samlede ramme skal hjemmesiden, databasen mv. opfylde følgende krav opstillet i arbejdsgruppens rapport:

- De overordnede krav om indhold, målgrupperelevans, blivende værdi og tilgængelighed som fremgår ovenfor.
- De formelle afgrænsninger mht. registreringsenhed, sprog, geografi og år. Bemærk fravalget af et egentligt omfangskriterie
- De typemæssige krav der i hovedtræk tilsvare Bilag 4 i Dansk bogfortegnelses optagelseskriterier om udeladte typer. (Der er kun tale om mindre konsekvens-afvigelser i forhold til bilag 4 som for eksempel: Online udstillingskataloger til ikke-permanente udstillinger foreslås udeladt. Formentlig ud fra forventningen om, at de ikke har blivende værdi på nettet)

Når et materiale opfylder disse krav, vurderes det yderligere ud fra følgende:

Databaser eller lignende der fungerer som referenceværker:

Er der tale om en dynamisk netressource, der afløser eller har karakter af traditionelt referenceværk med mere end vejvisermæssige oplysninger, der blot ikke udgives i en boglignende form?

Hvis svaret herpå er ja ses på om der i anden national sammenhæng allerede er etableret biblioteksrelevante metadata til materialet med en tilsvarende funktionalitet, som en registrering måtte afstedkomme.

Hvis svaret herpå er nej – registreres materialet.

Faglige sider med indhold, der understøtter den almindelige borgers ageren eller deltagelse i samfundslivet eller et uddannelsesmæssigt behov

Udover de formelle kriterier bør følgende indgå:

Faktorer der trækker mod registrering:

- Der er tale om en faglig side med et så tilstrækkeligt specifikt emne, at registreringen ikke vil blive så overordnet og generel, at den overses i katalogen eller snarere får karakter af intetsigende vejviseroplysning (Fx giver det i visse tilfælde ikke mening at registrere et ministeriums hjemmeside som et hele, men en underside af et ministeriums hjemmeside om et specifikt emne kan omvendt være relevant)
- Der er tale om information eller andet indhold fra offentlige myndigheder eller institutioner eller fra private institutioner, organisationer eller personer, der har en professionel karakter. Ved *professionel karakter* forstås, at indholdet fremstår med et færdigt præg og at udgiveren
 - a) nyder bred faglig anerkendelse på sit felt
 - eller
 - b) må formodes fx på baggrund af faglige kvalifikationer at være kompetent
 - eller
 - c) at udgiveren er en væsentlig aktør på området eller i samfundsdebatten (fx politiske interessorganisationer)

Samtidig skal offentliggørelsen ske i en sammenhæng, der ikke synes privat eller smal lokal og indholdsmæssigt understøtte den almindelige borgers ageren eller deltagelse i samfundslivet eller et uddannelsesmæssigt behov. (Sider fra offentlige myndigheder eller institutioner foretrækkes fremfor private sider, hvis sidernes brugsværdi synes ens)

- Hvis det aktuelle materiale er gratis: Der findes kun registreringer af betalingsbelagt materiale, der giver tilsvarende information

Faktorer der trækker væk fra registrering:

- Hvis der er tale om at den type spørgsmål, der motiverer en registrering, åbenlyst vil kunne tilgodeses ved en simpel googlesøgning
- Hvis der i anden national sammenhæng allerede er etableret biblioteksrelevante metadata til materialet.

Faglige sider, der understøtter behov af mere privat og hobbypræget karakter

Ved faglige sider, der understøtter behov af mere privat og hobbypræget karakter tænkes fx på sider om sport, hobby, make-up, madopskrifter mv.

Siderne vurderes ud fra samme kriterier som faglige sider med indhold, der understøtter den almindelige borgers ageren eller deltagelse i samfundslivet eller et uddannelsesmæssigt behov, men bør generelt være defineret som en særlig type, idet der så kan differentieres mellem typer af faglige sider indenfor den ramme, der er til rådighed til registrering.

Skønlitterære sider

Udover de formelle kriterier bør følgende indgå:

Faktorer der trækker mod registrering

- Der er tale om materiale af et vist omfang (minimum svarende til 17 sider)
- Der er tale om offentliggørelse i en sammenhæng, der ikke synes privat
- Det er indikeret at materialet er udarbejdet med henblik på udbredelse
- Der eksisterer omtaler i fx anmeldelser af materialet
- Publiceringsformen og/eller typen af materialet repræsenterer ikke tidligere sete muligheder med mediet

3. Registrering til Dansk lydfortegnelse

Aktuelt optages statiske lydoptagelser ifølge optagelseskriterierne. I praksis er der fokuseret på biblioteksrelevante lydoptagelser, mens der ikke er udført opsøgende arbejde for lydoptagelser udenfor biblioteksregi, idet man har afventet den overordnede stillingtagen til netområdet, før man ville sætte tiltag i gang.

Pt. er det ikke relevant at tale om dynamiske lydoptagelser, men skelnen mellem statisk og dynamisk bør også helt fjernes fra lydbogsområdet. Dvs. teksten herom i optagelseskriterierne skal justeres. *Fodnoten P.t. er kun statiske og ikke dynamiske onlinepublikationer afleveringspligtige i afsnittet Indholdsmæssig og fysisk afgrænsning fjernes.*

3.1. Præcis hvilke lydoptagelser ønskes optaget ifølge rapporten?

I rapporten anbefales det, at man tilstræber en løbende fuldstændig registrering af netlydbøger, da disse potentielt løbende kan komme ind under licensaftaler, selvom de ikke er det fra starten.

De sidste par år har udviklingen gået i retning af, at der ofte sker en samtidig publicering af lydbøger i fysisk form og på nettet.

Konsekvensen vil være en øget mængde af netlydbøger indenfor de nugældende optagelseskriterier og denne mængde vil naturligvis påvirke det samlede antal vægtede registreringer, der skønnes plads til indenfor nationalbibliografiaftalen.

I rapporten anbefales det endvidere, at andre lydoptagelser end lydbøger på nettet kan optages, hvis de har informations- eller kulturmæssig interesse.

Hidtil har der også mht. almindelige lydoptagelser været fokuseret på biblioteksrelevans, ligesom der ikke har været udført opsøgende arbejde.

Serien *Hørbar*, der består af introduktioner, interviews mv. af normalt mellem ½ og 1-times varighed og publiceret som del af med musikbibliotek.dk, er blevet registreret.

I en periode lå der en række unikke fortællinger på TDC online af ca. 10 minutters varighed, ligesom der nu ligger tidligere udgivne samlinger af fortællinger som f.eks. *Vendelbo historier* på TDC Play.

Disse er ikke registreret.

Radioudsendelser: Må opfattes på linje med TV-optagelser, der i rapporten anbefales optaget efter de almindelige optagelseskriterier, hvis materialet forhandles kommercielt eller hvis materialet formodes at have særlig kulturhistorisk værdi og er tilgængeligt for biblioteksvæsenet (Rapportens Punkt 3.4.1)

3.2. Nærmere konkretisering af de lyd-netressourcer, der bør optages:

Konkretiseringen fremgår ikke arbejdsgrupperapporten, men er nærværende konsulentopgaves ansvar.

De nuværende optagelseskriterier og ønskerne til optagelse af lydoptagelser udover lydbøger er meget bredt formuleret.

Kan disse yderligere indsnævres gennem til- og fravalgsprincipper, som det er forsøgt ved tekster?

Igen er svaret ja - men omvendt må det også erkendes, at det ikke er muligt at give meningsfyldte formelle selektionskriterier, der bringer registreringsgrundlaget ned på et niveau, hvor det er muligt at lave fuldstændig registrering.

Det foreslås derfor, at der i modsætning til nu indføres selektiv registrering på netbaserede lydoptagelser, der ikke har karakter af lydbøger.

Det har den konsekvens, at der kan arbejdes med en ramme for området, der således bedre kan indgå i en samlet prioritering af hele netområdet.

En ramme for registrering kan f.eks. være en kombination af et antal registreringer af typer (dramatiseringer, fuglestemmer, foredrag) - igen muligvis kombineret med ønske om fokusering på bestemte emneområder, målgrupper mv.

Dette kræver en indskrænkning i de nuværende optagelseskriterier til Dansk lydfortegnelse.

Indenfor denne ramme skal lydoptagelsen opfylde følgende krav

- Lydoptagelsen skal være optagelsesberettiget i henhold til optagelseskriterierne for Dansk Lydfortegnelse
- De samme overordnede krav om indhold, målgrupperrelevans, blivende værdi og tilgængelighed som tekster

- De samme formelle afgrænsninger mht. registreringsenhed og år som ved tekster – mht. sprog og geografi følges Lydfortegnelse optagelseskriterier.
- De typemæssige krav der i hovedtræk tilsvare Bilag 4 i Dansk bogfortegnelse optagelseskriterier om typer, der udelades.
- Der indføres en minimumsgrænse, idet lydoptagelsen skal have en varighed på mindst 15 minutter

Hvis materialet opfylder disse krav og der samtidig er tale om en kommerciel lydoptagelse, der optræder som en salgseenhed, registreres materialet.

I øvrige tilfælde vurderes materialet videre ud fra følgende:

Faktorer der trækker mod registrering:

- Der er tale om en lydoptagelse med et så tilstrækkeligt specifikt emne, at registreringen ikke vil blive så overordnet og generel at den overses i katalogen eller snarere får karakter af intetsigende vejviseroplysning
- Der er tale om information eller andet indhold fra offentlige myndigheder eller institutioner eller fra private institutioner, organisationer eller personer, der har en professionel karakter. Offentliggørelsen sker i en sammenhæng, der ikke synes privat eller smal lokal samtidig med, at indholdet understøtter den almindelige borgers ageren eller deltagelse i samfundslivet eller et uddannelsesmæssigt behov. (Sider fra offentlige myndigheder eller institutioner foretrækkes fremfor private sider, hvis sidernes brugsværdi synes ens)
- Det er indikeret at materialet er udarbejdet med henblik på udbredelse
- Der eksisterer omtaler i fx anmeldelser af materialet
- Hvis det aktuelle materiale er gratis: Der findes kun registreringer af betalingsbelagt materiale, der giver tilsvarende information

Faktorer der trækker væk fra registrering:

- Hvis der er tale om at den type spørgsmål, der motiverer en registrering, åbenlyst vil kunne tilgodeses ved en simpel googlesøgning
- Hvis der i anden national sammenhæng allerede er etableret biblioteksrelevante metadata til materialet med en tilsvarende funktionalitet, som en registrering måtte afstedkomme.

4. Registrering til Dansk billedfortegnelse

Aktuelt optages statiske billedværker på nettet ifølge optagelseskriterierne – både faste billeder (dog ikke enkeltbilleder) samt levende billeder. I praksis er der fokuseret på biblioteksrelevante levende billeder (film), men der ikke er udført opsøgende arbejde for film udenfor biblioteksregi, idet man har afventet den overordnede stillingtagen til netområdet, før man ville sætte tiltag i gang.

4.1. Præcis hvilke film/billeder ønskes optaget ifølge rapporten?

I rapporten forventes en øget internationalisering forstået på den måde, at mange film på nettet vil kunne fås med danske tekster. I modsætning til netlydbøger anbefales ikke en løbende fuldstændig registrering af film på nettet. Denne variation hænger sandsynligvis sammen med en forventning om, at digitalisering/offentliggørelse på nettet af film ikke vil ske i biblioteksregi, men rent kommercielt og i store retrospektive mængder (sådan som det også er sket på det fysiske område ved overgangen fra video til dvd) og ikke altid kan forventes at komme til at indgå i biblioteksløsninger på et senere tidspunkt.

I stedet anbefaler rapporten følgende:

Alle nye originale danske film registreres ved udgivelse på nettet.

Genudgivelser af originale danske film på nettet samt nye og genudgivne udenlandske film registreres selektivt ud fra en vurdering af biblioteksrelevans.

4.2. Nærmere konkretisering af de film/billed-netressourcer, der bør optages:

Konkretiseringen fremgår ikke af arbejdsgrupperapporten, men er nærværende konsulentopgaves ansvar.

Konsulentopgaven anbefaler snittet lagt en anelse anderledes:

Alle danske film registreres ved udgivelse på nettet.

Nye og genudgivne udenlandske film på nettet registreres selektivt ud fra en vurdering af biblioteksrelevans.

Derudover: Teksten (*P.t. er kun statiske og ikke dynamiske onlinepublikationer afleveringspligtige*) i optagelseskriterierne fjernes (2 steder i optagelseskriteriernes punkt 1)

Denne anbefaling vil kræve en indskrænkning i de nuværende optagelseskriterier til Dansk billedfortegnelse samt en præcis definition af begrebet *original dansk* og bør omfatte såvel levende som faste billeder.

Bud på defintion:

Ved original dansk film/danske billeder forstås:

Billeder eller film produceret af eller for danske udgivere/producenter, uanset sprog i tale og tekst

Billeder eller film produceret af eller for udenlandske udgivere/producenter, hvor sproget er dansk tale

Billeder eller film af danske instruktører

Ovenstående er i forhold til optagelseskriterierne på det fysiske område en indskrænkning, idet udenlandske netfilm med dansk undertekstning og udenlandske netfilm beregnet for et dansk publikum således bliver omfattet af en selektiv registrering ud fra en vurdering af biblioteksrelevans.

Faste billeder: Slideshows optages som billeder.

Pt. er det ikke relevant og muligvis bliver det heller aldrig at tale om dynamiske film og billeder, men generelt bør opfattelsen af *boglignende materiale* (her *film- eller billedlignende*) fremfor *statisk dokument* også gælde for filmområdet. Dvs. teksten (*P.t. er kun statiske og ikke dynamiske onlinepublikationer afleveringspligtige*) i optagelseskriterierne fjernes (2 steder i optagelseskriteriernes punkt 1)

I rapporten anbefales det yderligere, at TV-optagelser optages efter de almindelige optagelseskriterier, hvis materialet forhandles kommercielt eller hvis materialet formodes at have særlig kulturhistorisk værdi og er tilgængeligt for biblioteksvæsenet (Rapportens Punkt 3.4.1)

I de nugældende optagelseskriterier står følgende:

”Billedfortegnelsen medtager *ikke* billedværker, som er offentliggjort på anden måde end ved udgivelse, fx. ved offentlig fremvisning eller offentlig fremførelse (biograffilm, tv-udsendelser)”.

Hvis ordet *udgivet* i en netsammenhæng defineres som foreslået indledningsvist i dette notat, vil optagelse af TV-udsendelser på nettet ikke være i strid med de nugældende optagelseskriterier, idet TV-udsendelser, der lovligt ligger frit tilgængeligt på nettet og er tiltænkt en bredere kreds, må anses som udgivet i optagelsesmæssig forstand.

Analogt med lydområdet foreslås en minimumsgrænse for optagelse af levende billeder, så film skal have en spilletid på mindst 15 minutter for at kunne optages. (En sådan grænse vil være et værn mod optagelse af fx. korte tv-klip). Fra denne hovedregel undtages danske børnefilm, kortfilm, fagfilm og dokumentarfilm, der enten er produceret med filmstøtte, forhandles kommercielt, er produceret af offentlige myndigheder eller institutioner eller af private institutioner, organisationer eller personer, der har en professionel karakter.

Kan forslaget om selektiv optagelse af nye og genudgivne udenlandske film på nettet indsnævreres yderligere?

Ja: De samme overordnede krav om indhold, målgrupperelevans, blivende værdi og tilgængelighed som foreslået ved lyd og tekster bør gælde.

I vurderingen indgår som nævnt tilgængelighed. Vi vil helt sikkert komme ud for, at mange indholdsmæssigt biblioteksrelevante film udgives og forhandles via nettet men ikke kan erhverves af biblioteker på det tidspunkt, de udgives på nettet for så evt. senere at indgå i biblioteksløsninger. I starten må stort set alle nye og genudgivne udenlandske film forventes afvist netop på grund af manglende tilgængelighed for biblioteker.

Det foreslås at materiale, der er omfattet af selektiv optagelse og afvises på grund af utilgængelighed for biblioteker på udgivelsestidspunktet, efterfølgende kan optages, hvis materialet tilgængeliggøres for biblioteker og der indenfor den kvote, der er afsat til selektiv registrering på filmområdet er plads.

Samtidig må materialets publiceringsår på nettet hvis det fremgår ikke være ældre end 5 år fra aktuelt år – løbende år medtælles ikke. Materialet vil i så fald indgå på lige fod med aktuelle materialer i puljen.

Faktorer der trækker mod registrering:

- Fagfilm: Generelt prioriteres film eller billeder med indhold, der understøtter den almindelige borgers ageren eller deltagelse i samfundslivet eller et uddannelsesmæssigt behov højere end film eller billeder med indhold, der understøtter behov af mere privat eller hobbypræget karakter.
- Fagfilm: Der er tale om en film eller billeder om et så tilstrækkeligt specifikt emne, at registreringen ikke vil blive så overordnet og generel, at den overses i katalogen
- Fagfilm: Der er tale om information eller andet indhold fra offentlige myndigheder eller institutioner eller fra private institutioner, organisationer eller personer, der har en professionel karakter. Offentliggørelsen sker i en sammenhæng, der ikke synes privat eller smal lokal samtidig med at indholdet understøtter den almindelige borgers ageren eller deltagelse i samfundslivet eller et uddannelsesmæssigt behov. (Sider fra offentlige myndigheder eller institutioner foretrækkes fremfor private sider, hvis sidernes brugsværdi synes ens)
- Fagfilm: Hvis det aktuelle materiale er gratis: Der findes kun registreringer af betalingsbelagt materiale, der giver tilsvarende information

- Udenlandske fagfilm og spillefilm med danske tekster: Filmen har ikke været udgivet i fysisk form eller filmens fysiske pendant er ikke tilgængelig for danske biblioteker
- Det er indikeret, at materialet er udarbejdet med henblik på udbredelse
- Der eksisterer omtaler i fx anmeldelser af materialet

Faktorer der trækker væk fra registrering:

- Hvis der i anden national sammenhæng allerede er etableret biblioteksrelevante metadata til materialet med en tilsvarende funktionalitet, som en registrering måtte afstedkomme

5. Registrering til Danske musikoptagelser

I modsætning til bog-, lyd- og billedområdet er musikoptagelser på nettet pt. slet ikke optagelsesberettiget i Danske musikoptagelser.

Et konstant dilemma på musikområdet er, hvorvidt registreringen bør ske med udgangspunkt i skærings- eller albumniveau. Af håndteringsmæssige hensyn er den nationalbibliografiske registrering hidtil sket med udgangspunkt i albumniveauet (det fysiske dokument).

På nettet opereres ofte med valgmuligheder mellem køb af et helt album og køb af enkelte skæringer, ligesom nye udgivelser, der alene udgives på nettet, både kan ske i en albumform, som et par få skæringer eller som en enkelt skæring. Albumbegrebet er således i nogle situationer ikke eksisterende på nettet. På musikområdet har der ligeledes været flere eksempler på at man er gået over til rene netudgivelser.

Bibliotekernes behov på musikområdet rækker derudover langt udover den danske nationalbibliografis dækningsområde, da sproget jo ikke er hindring på dette område.

Optagelseskriterierne på musikområdet er mere omfattende end på de øvrige nationalbibliografiske områder, idet udenlandske udgivelser med danske medvirkende eller med værker af danske komponister og forfattere også optages.

Pt. er metadata fra BibZoom.dk søgbare som poster i Danbib og bibliotek.dk. Posterne er forsøgt matchet med poster på de fysiske udgivelser og der arbejdes løbende på forbedringer. Kvaliteten af metadataene er set med katalogiseringsregelsbriller ikke høj. Materialets egne oplysninger bringes ukritisk og så vidt vides indgår ingen form for normative data. Særligt på det klassiske område er dette problematisk (en søgning på bibzoom på *tryllefløjtengiver* 1 resultat mens den bredere søgning på *mozart*(6306 resultater) viser der er langt flere versioner i Bibzoom men kun registreret med den rent deskriptive titel).

5.1. Præcis hvilke musikoptagelser ønskes optaget ifølge rapporten?

I rapporten foreslås følgende optaget:

- Udgivet musik med dansk hovedophav, når det kan formidles via biblioteker (både traditionelle albums og fødte netdokumenter)
- Udvalg af musik fra sider som MySpace ud fra kriterier som biblioteksrelevans og popularitet

Endvidere foreslås, at der i forbindelse med igangsættelsen af registreringsarbejdet tages initiativer til samarbejder med netmusik.dk, SB, TDC mv. for optimering af registreringsarbejdet og for at give de mest sammenhængende løsninger.

5.2. Nærmere konkretisering af de musikoptagelser, der bør optages

Konkretiseringen fremgår ikke af arbejdsgrupperapporten, men er nærværende konsulentopgaves ansvar.

Følgende foreslås:

Nye danske musikoptagelser på nettet optages selektivt i Danske musikoptagelser ud fra disse kriterier:

Danske defineres mere snævert end på det fysiske område, idet hovedudøveren skal være dansk (en primært dansk gruppe (defineret som primært danske medlemmer eller hjemmehørende i Danmark))
eller
et evt. sunget sprog i materialet skal være dansk

Kun musikoptagelser offentliggjort på nettet 2011 ff. optages

De samme overordnede krav om indhold, målgrupperelevans og blivende værdi som foreslået ved lyd, tekster og billeder gælder.

Mht. tilgængelighed vil vi komme ud for at mange betalingsbelagte og indholdsmæssigt biblioteksrelevante musikoptagelser udgives og forhandles via nettet, før de er tilgængelige for biblioteksløsninger. Omvendt må vi også forvente, at de på et tidspunkt vil indgå i biblioteksløsninger. Betalingsbelagte musikoptagelser foreslås derfor registreret, hvis indholdet vurderes biblioteksrelevant og de øvrige betingelser i øvrigt er opfyldt, selvom de ikke er tilgængelige for biblioteker på registreringstidspunktet.

Både albums og enkelte skæringer kan registreres, men hvis det er muligt trækkes til registrering som album.

Andre faktorer der trækker mod registrering:

- Materialet er i handel
- Der eksisterer danske omtaler i fx anmeldelser af materialet
- Der er tale om offentliggørelse i en sammenhæng, der ikke synes privat eller lokal
- Det er indikeret at materialet er udarbejdet med henblik på udbredelse
- Publiceringsformen og/eller typen af materialet repræsenterer ikke tidligere sete muligheder med mediet

Metadata til genudgivelser af fysiske materialer på nettet forsøges i transformationsperioden løftet gennem videreudvikling af match af registreringer af de fysiske udgivelser og de tilsvarende netudgivelser i fælleskatalogen og bibliotek.dk.

Som hensigtserklæring kan man have gennem dialog og samarbejdsvilje at forsøge at forbedre metadata fra eksterne kilder, ligesom et projekt med en mønsterkatalog med fx fokus på standardtitler for dansk klassisk musik på netområdet kan overvejes afhængigt af fremtidens behov.

6. Registrering til Dansk artikelindeks og Dansk anmeldelsesindeks

6.1. Præcis hvilke artikler mv. ønskes optaget ifølge rapporten?

Af rapporten fremgår følgende forslag:

- Periodica på nettet kommer til at indgå på lige fod med periodica i trykt form, når det afgøres, hvilke periodica der skal indekseres til de to indekser.
- Artikler fra tidsskrifter, der udelukkende findes i en netversion, sidestilles som en konsekvens af ovenstående med trykte artikler.
- Periodica der både udkommer på nettet og i fysisk form: Oplysningen om en netversion af en registreret trykt artikel gøres nationalbibliografisk.

6.2. Nærmere konkretisering:

Forslaget behøver ikke videre konkretisering, men foreslås implementeret i løbet af 2011. Dog gøres opmærksom på, at oplysning om netversion af registreret trykt artikel foreslås indskrænket til kun at omfatte oplysning om gratis tilgængelige netversioner (sådan som det pt. fungerer i den projektbaserede registrering DBC hidtil har lavet) samt betalingsbelagte netversioner i fald de i udbredt grad indgår i biblioteksløsninger (konkret tænkes herpå at avisartikler via Informedia).

Selektion

Nærværende notat udarbejdes i henhold til overskriften **Fremskaffelse af selektionsgrundlag** i arbejdsplanen for konsulentopgaven og skal resultere i:
Konkret forslag til hvordan selektionen skal foregå

1. Overordnet

Arbejdsgruppens rapport indeholder følgende mht. løbende selektion:

Formelt publiceret materiale, erstatning for eller fortsættelse af traditionelt optaget fysisk materiale registreres af den ansvarlige for nationalbibliografien.

I de tilfælde, hvor en fuldstændig registrering tilstræbes, må man gøre sig klart, at dette skal ses som en hensigtserklæring, der næppe lader sig realisere i fuldt omfang.

På det fysiske område understøttes hensigten om fuldstændighed af, at der er en forpligtigelse til aktivt og på titelniveau at aflevere materialet ifølge pligtafleveringsloven. På netområdet, hvor pligtaflevering består i bred høstning, kan en tilsvarende synergi ikke opnås og samtidig har udgiverne ikke samme tradition for at gøre nationalbibliografien opmærksom på udgivelser som på det fysiske område. Endelig er udgiverne ikke forpligtet til at give nationalbibliografien adgang til materialet med henblik på registrering.

(På det fysiske område er dette anderledes: Hvis udgiveren ikke afleverer et fysisk materiale fås adgangen via pligtafleveringseksemplarer).

Når der tales om fuldstændighed på netområdet menes derfor i praksis: fuldstændighed for så vidt udgiveren eller andre gør nationalbibliografien opmærksom på udgivelsen og for så vidt, at nationalbibliografien kan få adgang til de nødvendige data for at registrere materialet.

Nationalbibliografien skal på et generelt niveau lave opsøgende virksomhed ved at opfordre udgiverne til at indsende materialer til registrering fx i forbindelse med udlevering af ISBN, anden kontakt og andre aktiviteter, men en egentlig systematisk afsøgning af nettet vurderes for tidsrøvende og dermed dyr.

Arbejdsgruppens rapport fortsætter med henblik på selektiv optagelse med følgende:

Hjemmesider og linksamlinger samt aktuelt informationsmateriale af pjecelignende karakter foreslås selekteret som en kombination af forslag fra bibliotekerne på registreringsværdige sider og initiativer fra udarbejderen af nationalbibliografien.

Ansvaret for at optagelse sker i henhold til optagelseskriterierne påhviler udarbejderen af nationalbibliografien.

I BIR's behandling og indstilling til rapporten er der fokus på mulig synergi mellem Netarkivet og den nationalbibliografiske registrering. Muligheden for at Netarkivet kunne anvendes som selektionsgrundlag har derfor været undersøgt i notatet *Netarkivet som selektionsgrundlag for den selektive nationalbibliografi*. Konklusionen i notatet er at der aktuelt ikke er muligheder herfor.

2. Selektion til Dansk bogfortegnelse

2.1. Boglignende netmaterialer

Arbejdet med selektion påhviler alene DBC, der via aftaler med udgivere, overvågning mv. selekterer og videreprofessionaliserer selektionsopgaven på nettet i takt med udviklingen. DBC er som hidtil altid lydhøre for henvendelser om materialer, som biblioteker, forfattere eller andre mener, bør registreres.

2.2. Selektion til løbende registrering af udvalgte internetsider

På linje med DBC's rådgivende udvalg for artikelindeksering foreslås nedsat et rådgivende udvalg for selektiv registrering af netressourcer dækkende områderne tekst, lyd og billeder.

Udvalget nedsættes af DBC og sammensættes af repræsentanter, der arbejder praktisk med formidling i bibliotekerne, fx vil det være naturligt at udpege redaktører fra det gamle BNG til opgaven.

Styrelsen for Bibliotek og Medier og DBC aftaler årligt, om der er grundlag for at revidere den overordnede ramme for antal selektive registreringer på de enkelte områder ud fra områdets udvikling (transformationsstatus mv.) og under hensyn til den samlede nationalbibliografiske produktion.

Det rådgivende udvalg får herefter til opgave at fylde rammen ud fra deres kendskab til nettes indhold og behovet i bibliotekerne. Opgaverne vil være:

- at stille konkrete forslag til registrering af ressourcer efter de behov, der opleves i bibliotekerne (primært på tekst og lydområdet og tv-delen af billedområdet)
- at lægge en strategisk ramme for fordelingen af de enkelte materialeområders puljer til selektiv registrering (fx hvor stor andel af kvoten må anvendes på registrering af hobbyprægede sider, på filmområdet vil vi gerne have I fokuserer på børnefilm, årets storfilm el. lign.)
- evt. at udpege særlige fokusområder for året (fx vi har brug for registreringer af onlinepjecerne fra Skov- og Naturstyrelsen eller vi vil godt have en mere systematisk gennemgang af information på skatteområdet)

Udvalget skal agere i henhold til de intentioner med registreringen, der fremgår af arbejdsgrupperapporten.

DBC fungerer som sekretær for udvalget, er endelig ansvarlig i forhold til optagelseskriterierne og laver årligt en kort status for årets registreringsarbejde, der kvitterer for udvalgets forslag.

Udvalget bruges om nødvendigt også som sparringspartner i forbindelse med andres forslag til registrering.

Det understreges, at der skal være tale om et arbejdende rådgivende udvalg. Udvalgets medlemmer skal alle aktivt stille forslag til registreringer mv.

Derudover foreslås etableret en mulighed for, at biblioteksprofessionelle kan stille forslag til registreringer.

I denne sammenhæng understreges det, at DBC ikke skal skrive evt. afslagsbegrundelser på alle enkelte forslag, men at afviste forslag altid kan forelægges det rådgivende udvalg.

3. Selektion til Dansk lydfortegnelse

3.1. Lydbøger

Arbejdet med selektion påhviler alene DBC, der via aftaler med udgivere, overvågning mv. selekterer og videreprofessionaliserer selektionsopgaven på nettet i takt med udviklingen. DBC er som hidtil altid lydhøre for henvendelser om materialer, som biblioteker, forfattere eller andre mener, bør registreres.

3.2. Selektivt optagne lydoptagelser

Selektionen varetages overordnet af det foreslåede rådgivende udvalg.

4. Selektion til Dansk billedfortegnelse

4.1. Danske film

Arbejdet med selektion påhviler alene DBC, der via aftaler med udgivere, overvågning mv. selekterer og videreprofessionaliserer selektionsopgaven på nettet i takt med udviklingen. DBC er som hidtil altid lydhøre for henvendelser om materialer, som biblioteker, forfattere eller andre mener, bør registreres.

4.2. Løbende registrering af udvalgte dansktekstede film mv. på nettet

Selektionen varetages overordnet af det foreslåede rådgivende udvalg

5. Selektion til Danske musikoptagelser

DBC's rådgivende udvalg for musik omdefineres og får udvidet sit kompetenceområde til også at omfatte selektionsfunktionen på musikområdet.

6. Selektion til Dansk artikelindeks og Dansk anmeldelsesindeks

Det eksisterende rådgivende udvalg for artikelindeksering, der i forvejen er ansvarlig for at udpege de periodica, der indekseres, overdrages opgaven med at udpege online periodica.

Registreringsniveau

Nærværende notat skal ifølge arbejdsplanen omfatte:

Analyse: Stiller hensigten med registreringen specifikke krav til registreringsniveauet for de enkelte typer? Hvis dette ikke kan udledes, kan der så hentes inspiration for typen i de overordnede anbefalinger der gives i IFLA's National Bibliographies in the Digital Age...?"

Og resulterer i:

En beskrivelse af et grundniveau for hver af de enkelte nye typer af materialer. (Skal fungere som baggrund for en overordnet fremstilling af registreringsniveauet i aftalen)

Samt:

Analyse: Hvordan forholder det ønskede registreringsniveau sig i forhold til nugældende regler og praksis? Svarer dette til de overordnede anbefalinger der gives i IFLA's National Bibliographies in the Digital Age...?"

Med resultat:

Et notat der gør opmærksom på evt. afvigelser i forhold til gældende regler og praksis for nationalbibliografisk registrering generelt og for de enkelte

Det har vist sig mest hensigtsmæssigt at samle disse to opgaver i et enkelt notat, hvorfor jeg har gjort dette.

1.1. Overordnet

Hensigten med tiltagene på netområdet er i høj grad at tilgodese **formidlingen** af netressourcer i en bibliotekssammenhæng. Dette udgangspunkt bør afspejles i det valgte niveau.

Aktuelt er praksis, at nationalbibliografien som hovedregel finansierer den deskriptive katalogisering, mens bibliotekskatalogiseringsbidraget finansierer den mere formidlingsrettede del af posterne dvs. emneord og indholdsrelaterede noter. Der er ingen tvivl om, at nationalbibliografien isoleret set ville blive forbedret, såfremt emneord og indholdsrelaterede noter var en del heraf. IFLAs generelle principper for katalogisering understøtter da også dette synspunkt. Omvendt ville det ikke være stringent at gøre emneord og indholdsrelaterede noter nationalbibliografiske på netmaterialer, når den nationalbibliografiske registrering af det tilsvarende fysiske materiale ikke har disse oplysninger med.

Hvis emneord og indholdsrelaterede noter skal udbredes mere i nationalbibliografien end hidtil, bør det ske på en generel basis. Derfor er "arbejdsfordelingen" mellem nationalbibliografi og bibliotekskatalogisering bibeholdt i det følgende.

Det understreges, at i de tilfælde et valgt niveau bygger på kopiering fra fysisk forlæg, må niveauet nødvendigvis ændres i takt med transformationen fra fysisk materiale til netmateriale (man kan ikke kopiere data fra noget ikke eksisterende). Notatet her er udtryk for håndtering i den aktuelle situation.

1.2. Arbejdsgrupperapportens anbefalinger mht. niveau

I Rapport fra Arbejdsgruppen vedrørende optagelseskriterier for optagelse af netdokumenter i nationalbibliografien fremgår følgende:

Formelt publiceret materiale, erstatning for eller fortsættelse af traditionelt optaget fysisk materiale, registreres på samme katalogiseringsniveau som fysiske materialer. (Et autoritativt niveau for denne type netdokumenter, der defineres som "Significance - High", anbefales i *National Bibliographies in the Digital Age: Guidance and new Directions*. 2009. S. 51)

Hvis et netdokument er en ren digital udgave eller en samtidig kopi af et fysisk materiale, der allerede er registreret i nationalbibliografien, kopieres registreringen af det fysiske materiale som hovedprincip og tilrettes kun mht. materialebetegnelse, url'er, oplysninger om udgivelse og pris mv..

Der gives en note om, at beskrivelsen primært er baseret på det fysiske forlæg. Konsekvensen heraf er f.eks., at man ved registrering af spillefilm på nettet ikke skal se filmens indledning igennem for at sikre, at ophav er citeret korrekt fra materialet. Vi går ud fra at filen på nettet indholdsmæssigt er den samme som på dvd'en.

Hjemmesider og linksamlinger samt aktuelt informationsmateriale af pjecelignende karakter registreres på et lavt deskriptivt niveau, men med kontrollerede opslag på ophav, korporationer og relevante titler. Den indholdsbeskrivende note på denne type netdokumenter gøres nationalbibliografisk. Beskrivelse af indholdet er nemlig præcis det, der gør denne type netdokumenter relevante for nationalbibliografien.

Konsulentopgavens udmøntning af anbefalingerne fremgår i de efterfølgende punkter

2. Registrering til Dansk bogfortegnelse

For **boglignende netpublikationer** foreslås ingen ændringer i registreringsniveauet.

Dvs. typen beskrives som hidtil på samme niveau som de fysiske bøger. Dog ophører den særlige katalogkode IDO og typen integreres fuldt ud i Dansk bogfortegnelse.

Bogområdet er teksttungt og en elektronisk udgave af den fysiske bog er ofte ikke en ren kopi af den fysiske bog. Derfor anbefales princippet om ukritisk genbrug fra et fysisk forlæg ikke anvendt på dette område. Det ville kunne resultere i modstridende oplysninger mellem registrering og dokument.

For de **selektivt udvalgte netressourcer** foreslås det niveau, der fremgår af Indoreg2 og http://www.dbc.dk/om_dbc/nationale_opgaver/nationalbibliografi_old/bibliografisk_nyt/gruniv.htm med ganske få ændringer/moderniseringer. Generelt er emneord og indholdsbeskrivende noter dog udeladt i forhold til Indoreg2-niveauet:

- 001 Postens ID-nummer
- 004 a Kode for bibliografisk posttype
r Kode for poststatus (kun n eller c)
- 008 t Kode for bibliografisk kategori
u Kode for udgivelsesstatus
a Udgivelsesår
b Kode for udgivelsesland
l Kode for hovedsprog
n Kode for netdokumenters tilgængelighed
v Kode for katalogiseringsniveau (0)

	x Kode for faglitteraturs niveau
009	a Kode for generel materialebetegnelse g Kode for specifik materialebetegnelse
032	a Katalogkode
245	a Hovedtitel c Undertitel og anden titelinformation (se kommentarer)
260	b Navn på forlag c Udgivelsesår, distributionsår el.lign.
512	Note til beskrivelsen
652	DK5 klassemærke
700	Personnavn, + delfelter som er nødvendige for kontrolleret form
710	Korporationsnavn, + delfelter som er nødvendige for kontrolleret form
856	z Note til brugerne u URL y Tekst til link
900	Henvisning fra personnavn
910	Henvisning fra korporationsnavn
s10	a Ejerkode

De afvigelser der foreslås i Indoreg2 i forhold til de gældende katalogiseringsregler mht. udeladelse af filbeskrivelse, udgivers hjemsted, note om hovedtitlens kilde, følges, ligesom opslag på personnavne kun gives, hvis personen er uløseligt forbundet med siden.

Mht. katalogkode for de selektivt udvalgte netressourcer foreslås af praktiske hensyn valgt en særlig katalogkode (praktiske hensyn er bl.a. administrative forhold omkring kvote og vægtninger, statistiske komplikationer, publiceringsmuligheder mv.)

Det valgte niveau er i overensstemmelse med hensigten med registreringen: deskriptive data er minimeret og der er skabt forbindelse mellem materialer gennem normaliserede opslag ligesom posten kan suppleres med emneord og indholdsnoter via bibliotekskatalogisering.

2.1. Forholdet til Katalogiseringsregler og IFLA's National Bibliographies in the Digital Age

Registreringsmetoden for de boglignende materialer er i fuld overensstemmelse med de anbefalinger, der fremgår fra IFLA, idet *Recommended level* for denne type publikationer er *Authoritative*.

For de selektivt udvalgte netressourcer er det valgte niveau ikke i overensstemmelse med IFLA's anbefaling. IFLA anbefaler for denne type publikationer (*Intermediate*) et *comprehensive level*. *Comprehensive level* defineres som bestående af en uddybende beskrivelse også mht. adgang efter en indholdsstandard men uden autoritetsdata på navne og emneord. Det erkendes i rapporten at *Comprehensive data does not fully support user tasks*. Forskellen mellem IFLA's og konsulentopgavens anbefalinger hænger sammen med den klare formidlingsmæssige indfaldsvinkel, der er valgt i dansk sammenhæng (sammenkædning af poster gennem normaliserede opslag og sammenhængen til bibliotekskatalogiseringens udbygning af posten).

2.2. Genbrug af metadata på området

Den danske "fødekæde" for brugbare bibliografiske data på bogområdet er tæt forbundet med nationalbibliografien. Der er ikke som i andre lande tradition for, at bogbranchen selv producerer data. De data, bogbranchen producerer på nye og endnu ikke registrerede titler, er yderst sparsomme, fordi man afventer og i stedet bruger de nationalbibliografiske data, så snart disse er publiceret.

Materialernes egne metadata kan i et vist omfang anvendes deskriptivt, men er ofte udformet sparsomt og i nogle tilfælde misvisende (fx forskelle i den titel brugeren ser og den titel, der er oplyst i dokumentets egne metadata). Så længe der foreligger fysiske versioner af materialet, er det derfor mest hensigtsmæssigt at tage udgangspunkt heri og så derudover beskrive særegne forhold omkring netversionen.

Når der er tale om ikke-boglige materialer, har man i DBC's produktion arbejdet på maskinelt at omsætte materialets metadata til bibliografiske data – primært af beskrivelse. Dette arbejde fortsættes, men succesraten hermed er i høj grad forbundet med udgiverens brug af standarder for udformning af metadata og af kvaliteten af de metadata, materialet er forsynet med. DBC har derfor bidraget med anvisninger til den nye vejledning fra Dansk Standard om "den artige netpublikation", der er undervejs og skal afløse en tilsvarende forældet vejledning fra IT- og Telestyrelsen. Generelt arbejdes der således bredt på automatisering af gengivelse af deskriptive data. Imidlertid er det ikke de deskriptive data, der er mest interessant ved de ikke-boglige materialer. Formidling er særligt i fokus på dette område og de intellektuelt baserede tilføjelser af normaliserede opslag og sammenhængen til den efterfølgende bibliotekskatalogisering er væsentlige dele af argumenterne for registrering. Omvendt sikrer en central nationalbibliografisk registrering, at der indenfor biblioteksvæsenet er et rationelt genbrug af denne type data.

3. Registrering til Dansk lydfortegnelse

Netlydbøger: Det foreslås, at en evt. netlydbog registreres samtidig med den fysiske version af samme - også selvom der på registreringstidspunktet ikke er en biblioteksadgang.

Netlydbøger er ofte yderst sparsomt udstyret med bibliografiske oplysninger, idet kilden er lydoptagelsen selv. På det fysiske område har man såvel etiket på disc og emballage til rådighed. Oplysningerne på forlagets eller en forhandlers hjemmeside er knyttet til den enkelte leverandør og ikke materialet.

Hvis vi skulle følge katalogiseringsreglerne, ville det kræve, at en række oplysninger i forhold til den fysiske version enten helt skulle udelades (fx undertitler), flyttes til noter (ophav som ikke er direkte nævnt i lydfilen, men som vi kender, fordi de har fremgået af den fysiske versions kilder) og andre oplysninger igen skulle anføres i skarp parentes.

En sådan tilretning af posten kan ikke retfærdiggøres ud fra det overordnede formidlingsmæssige formål med registrering af internetressourcer.

Derfor foreslås følgende for netlydbøger:

Når et fysisk lydbogsforlæg findes, kopieres relevante deskriptive oplysninger der vedrører indholdet fra beskrivelsen af det fysiske materiale uden nærmere tilretning (titler, ophav, spilletid mv.).

Dette svarer til arbejdsgruppens anbefaling:

Hvis et netdokument er en ren digital udgave eller en samtidig kopi af et fysisk materiale, der allerede er registreret i nationalbibliografien, kopieres registreringen af det fysiske materiale som hovedprincip og tilrettes kun mht. materialebetegnelse, url'er, oplysninger om udgivelse og pris mv..

Der gives en note om, at beskrivelsen primært er baseret på det fysiske forlæg.

Sælger udgiveren selv lydbogen eller forhandles den kun via en distributør anføres url hertil i felt 856 - sælges lydbogen fra flere portaler anføres ingen url men en generel formulering mht. distribution i felt 260 (*g *distribution via netbutikker*)

Når/Hvis lydbogen efterfølgende indgår i større fælles biblioteksløsninger søges metadata og adgang hvis muligt koblet sammen udenfor posten og rent teknisk, - alternativt kan der tilføjes urler i felt 856 på posterne og evt. andre fællesoplysninger for poster i løsningen, såfremt den pågældende løsning kan levere de nødvendige oplysninger (fx faustnummerliste over titler, urlsyntaks mv.).

Der gives en note om at beskrivelsen i en vis grad er baseret på det fysiske forlæg:

512 00 *a Beskrivelsen baseret på det fysiske forlæg

Der gives evt. noter om alternative titler på salgsindgangssider mv.

512 00 *i Alternativ titel *t <titel>

Der gives evt. note om filformat som fx:

512 00 *a Ved køb: Downloades i MP3-format

Netlydbøger uden fysisk forlæg registreres ud fra egne oplysninger.

Andre netlydoptagelser end lydbøger: Disse er foreslået optaget selektivt. Da den selektive optagelse som på bogområdet har formidling som fokus, foreslås samme niveau som nævnt under selektivt optagne tekster, - dog tilrettet mht. særlige materialeoplysninger for lyd.

I de få tilfælde en fysisk version af optagelsen findes anvendes dog kopikatalogiseringsmetoden.

En tidsrøver i forbindelse med registreringen af lydmaterialer er kontrol af kilder. For lydoptagelser er hovedkilden lydoptagelsen selv – dvs. der går tid med download af filen og gennemlytning mv.

Det foreslås, at oplysninger kan hentes fra den side, der præsenterer materialet og at selve lydfilen kun konsulteres i tvivlstilfælde, når der er tale om registrering på lavt deskriptivt niveau.

3.1. Forholdet til Katalogiseringsregler og IFLA's National Bibliographies in the Digital Age

Registreringsmetoden for lydbøger, der har et fysisk forlæg, er et klart brud med danske beskrivelsesregler og internationale forlæg herfor – f.eks. ISBD, ligesom den også er i modsætning til IFLA's *Recommended level* for denne type publikationer, der er *Authoritative*.

Der er tale om en pragmatisk løsning uden alvorlige konsekvenser for den almindelige borger, hvor registreringsmetoden snarere i nogle tilfælde kan være en fordel (værkmæt mv. må forventes at være simple).

Hvis netlydbøger udelukkende skulle registreres på baggrund af filen på nettet, ville det kræve adgangskoder til indholdet, download mv. af lydfiler, hvilket er mere tidskrævende. Derfor foreslås dette kun gjort, når der ikke er andre oplysninger tilgængelige/i tvivlstilfælde.

3.2. Genbrug af metadata på området

Lydbogsområdet, der udgør den største del af lydområdet, følger bogområdet mht., at nationalbibliografien er omdrejningspunktet i fødekæden af bibliografiske data på området.

4. Registrering til Dansk billedfortegnelse

I modsætning til netlydbøger foreslås udenlandske film med danske undertekster på nettet først optaget, når de indgår i biblioteksløsninger. Forventningen til at alle film med danske undertekster på et tidspunkt vil indgå i biblioteksløsninger er lavere end til at netlydbøger kommer til at indgå i biblioteksløsninger.

Når et fysisk forlæg af en film forefindes, foreslås kopieringsmetoden som anført under netlydbøger anvendt.

Dette er også direkte foreslået i arbejdsgrupperapporten:

Hvis et netdokument er en ren digital udgave eller en samtidig kopi af et fysisk materiale, der allerede er registreret i nationalbibliografien, kopieres registreringen af det fysiske materiale som hovedprincip og tilrettes kun mht. materialebetegnelse, url'er, oplysninger om udgivelse og pris mv.. Der gives en note om, at beskrivelsen primært er baseret på det fysiske forlæg.

Der gives en note om, at beskrivelsen primært er baseret på det fysiske forlæg. Konsekvensen heraf er f.eks., at man ved registrering af spillefilm på nettet ikke skal se filmens indledning igennem for at sikre, at ophav er citeret korrekt fra materialet. Vi går ud fra at filen på nettet indholdsmæssigt er den samme som på dvd'en.

Originale danske film/danske billeder uden fysiske forlæg foreslås registreret på fuldt niveau.

Genudgivelser af danske film og de selektivt optagne udenlandske film med danske undertekster registreres efter kopimetoden, hvis en registrering af et fysisk forlæg forefindes.

Registrering af genudgivelser af danske film og de selektivt optagne udenlandske film med danske undertekster, hvis et fysisk forlæg ikke forefindes:

En genudgivelse af en dansk film registreres på fuldt niveau.

Selektivt optagne udenlandske film med danske undertekster registreres på et niveau, der tilsvarende det reducerede niveau anvendt på tekst og lyd. Der kan dog gives flere opslag på personlige ophav (instruktør, manus, fotograf) samt ukontrollerede opslag på medvirkende, såfremt disse umiddelbart fremgår eller kan genbruges fra andre kilder end filmen selv. Der kan ligeledes gives noter om fx litterære forlæg og danske titler.

En tidsrøver i forbindelse med registreringen af billedmaterialer er kontrol af kilder. For film er hovedkilden filmen selv – dvs. der går tid med download af filen og gennemsyn mv.

Det foreslås, at oplysninger kan hentes fra den side, der præsenterer materialet evt. suppleret af oplysninger fra opslagsværker mv. og at selve filmen kun konsulteres i tvivlstilfælde, når der er tale om registrering på lavt deskriptivt niveau.

Som på det fysiske område foreslås emnebehandlingen at være uden for nationalbibliografien.

4.1. Forholdet til Katalogiseringsregler og IFLA's National Bibliographies in the Digital Age

De samme synspunkter mht. kopikatalogisering ud fra fysiske forlæg som nævnt under lydbøger gør sig gældende her.

Derudover er brug af andre kilder end filmen uden angivelse af, at oplysningerne ikke er hentet fra materialet også i strid med gamle katalogiseringsprincipper om, at opslag altid skal have belæg i beskrivelsen af materialet. Dette princip står dog allerede til en vis grad for fald i den moderne katalog.

4.2. Genbrug af metadata på området

I DBC's interne registreringspraksisprojekt ses aktuelt på, om metadata særligt på dansk producerede film med fordel kan genbruges fra DFI, der jo registrerer film ved biografpremierer i Danmark. Hidtil har bl.a. meget strenge krav til citation af ophavsangivelser været en hindring herfor. En indførelse af funktionskoder ved ophav til film kan medvirke til, at denne hindring ryddes af vejen. Et andet vigtigt parameter er, hvor stort titeloverlappet mellem DFI og Dansk billedfortegnelse reelt er. Dette undersøges systematisk i øjeblikket i registreringspraksisprojektet. Aktuelt er prognosen dog ikke så god som forventet, idet DFI fx. ikke registrerer TV-udsendelser (fx dokumentarer og dramaserier). TV-udsendelser udgør en væsentlig del af dvd-markedet. På det udenlandske område undersøges WorldCat som genbrugsmulighed. Muligheden for at udpege en fast foretrukken leverandør af data ud fra en kvalitetsvurdering af data samt ikke mindst titelsammenfald er igen i fokus.

Endelig har DBC's udviklere lavet en prototype af en opsætning til Linked movie database, der kan rippe data. I katalogiseringsklienten vil der kunne etableres samspil hertil, således at oplysninger lander i de korrekte danMARC2-felter.

Alle ovenstående tiltag sigter på at genbruge data fra værkniveau – hvad enten der så er tale om en fysisk udgivelse eller en udgivelse på nettet.

I biblioteksløsningen Filmstriben er "fødekæden" som på bogområdet: Her er det nationalbibliografien, der leverer de bibliografiske data til sitet.

5. Registrering til Danske musikoptagelser

Registreringsmetode: Når det er muligt registreres på albumniveau – analogt med de fysiske udgivelser foretrækkes denne registreringsmetode.

Den primære kilde til beskrivelse af musikoptagelser i fysisk form er etiket og opbevaringsudstyr. Ved musikoptagelser på nettet fremgår bibliografiske oplysninger kun som indlejrede metadata på musikfilen og af præsentationen på det site der aktuelt formidler musikken. Hvis samme musik formidles i forskellige sammenhænge kan oplysningerne være forskellige fra site til site.

At tale om egentlig deskriptiv katalogisering af musik på nettet er derfor om muligt mere vanskeligt end ved andre materialetyper.

Når en registrering af en samtidig fysisk udgave af en musikoptagelse forefindes, foreslås kopieringsmetoden som anført under netlydbøger og netfilm anvendt.

Netmusikoptagelser uden fysisk forlæg registreres ud fra de oplysninger, der forefindes på det site, der registreres fra - om muligt kombineret med ripning af data om enkelte tracks fra sites som fx musicbrainz.org. De data, der berettiger til en nationalbibliografisk registrering, er beskrivelsen af de enkelte tracks og deres tilhørende ophav samt på det klassiske område brugen af standardtitler. Som på det fysiske område foreslås emnebehandlingen at være uden for nationalbibliografien.

5.1. Forholdet til Katalogiseringsregler og IFLA's National Bibliographies in the Digital Age

De samme synspunkter mht. kopikatalogisering ud fra fysiske forlæg som nævnt under lydbøger gør sig gældende her.

Derudover er brug af andre kilder end musikoptagelsen og den indpakning uden angivelse af, at oplysningerne ikke er hentet fra materialet også i strid med gamle katalogiseringsprincipper om, at opslag altid skal have belæg i beskrivelsen af materialet. Dette princip står dog allerede til en vis grad for fald i den moderne katalog.

Et andet princip, der udfordres af ripning, er reglerne krav mht. retskrivning af små og store bogstaver. Det giver ikke mening at rippe for herefter at tilrette af æstetiske årsager.

5.2. Genbrug af metadata på området

I DBC's musikregistrering anvendes allerede ripning af data fra musicbrainz.org. Denne funktionalitet bør om muligt videreudvikles til også at kunne fungere på netområdet.

6. Registrering til Dansk artikelindeks og Dansk anmeldelsesindeks

Rapportens forslag om, at artikler/anmeldelser fra tidsskrifter, der udelukkende findes i en netversion, sidestilles med trykte artikler indebærer, at disse artikler bør registreres på det fulde artikelniveau.

Når en optaget artikel i trykt form har en gratis onlineversion, har DBC igennem længere tid på forsøgsbasis indlagt oplysning om og link til onlineudgaven i registreringen af den fysiske artikel. Det foreslås, at disse oplysninger fremover indgår i det nationalbibliografiske niveau.

Ligeledes foreslås det, at avisartikler der kan fås via Infomedia også dobbeltkodes i felt 009.

Størstedelen af avisartiklerne vil på den måde komme til at indgå i søgninger på onlinemateriale.

På et tidspunkt når markedet tipper over til, at onlineartikler generelt må betragtes som hovedversioner, foreslås udgangspunktet for registreringen at være onlineversionen.

6.1. Forholdet til Katalogiseringsregler og IFLA's National Bibliographies in the Digital Age

Registreringen af trykt version og onlineversion i samme post er et fundamentalt brud med registrering på dokumentniveau. Ikke desto mindre har modellen fungeret glimrende på området, så ud fra en pragmatisk og økonomisk synsvinkel foreslås den videreført. Modellen kan kun fungere på artikelområdet, fordi der ikke er knyttet lokaliseringer til enkelte artikler. En tilsvarende model på andre områder ville skabe forvirring om hvilken version biblioteket rent faktisk var i besiddelse af.

6.2. Genbrug af metadata på området

På artikelområdet finder et systemiseret genbrug af metadata sted via aftale med Infomedia. DBC modtager dagligt data fra Infomedia og der er udarbejdet et filter til disse data, der genererer MARC-poster, der så er tilgængelige for videreredigering fra DBC's katalogiseringsklient. Stort set alle deskriptive data på avisartikler dannes via denne metode. Infomedia rummer også en række tidsskrifter, som der arbejdes på at lave filtre til. Der har været udført et vidtgående forsøg med automatiseret generering af emneord ud fra diverse intellektuelt fastlagte algoritmer.

Systemet har dog vist sig at kræve konstant vedligeholdelse i et omfang, der ikke blev tilsvaret ved besparelser på de enkelte registreringer.

Netdokumenter – oversigtsskema over forslagene

Fortegnelse og type	Fuldstændighed eller seleksion	Ændring i forhold til nuværende situation	Niveau
Dansk bogfortegnelse			
Boglignende netmaterialer	Fuldstændighed	Modernisering af begrebet <i>statistiske netdokumenter</i> og ændring af katalogkode	Fuldt niveau (uden emneord og indholdsnoter som DBF)
Udvalgte internetsider	Selektiv optagelse efter kvote ud fra vurdering af indhold mv.	Nyoptaget område	Reduceret deskriptivt niveau uden emneord og indholdsnoter
Dansk lydfortegnelse			
Netlydbøger	Fuldstændighed	Formelt ingen ændring i forhold til nu men fuldstændig registrering er hidtil ikke realiseret	Fuldt niveau (uden emneord og indholdsnoter som fysiske titler i DLF) – men i transformationsperioden bygget på kopikatalogisering
Andre netlydoptagelser	Selektiv optagelse efter kvote ud fra vurdering af tilgængelighed, indhold mv. (bl. a. ud fra spilletid: minimum 15 min)	Indskrænkning i forhold til de nugældende meget bredt formulerede optagelseskriterier	Reduceret deskriptivt niveau uden emneord og indholdsnoter
Dansk billedfortegnelse			
Alle nye og genudgivne originalt danske film	Fuldstændighed	Formelt ingen ændring i forhold til nu men fuldstændig registrering er hidtil ikke realiseret	Fuldt niveau (uden emneord og indholdsnoter som fysiske titler i DBI) men i transformationsperioden bygget på kopikatalogisering
Nye og genudgivne udenlandske film med danske undertekster eller beregnet for dansk	Selektiv optagelse efter kvote i transformationsperioden ud fra vurdering af	Indskrænkning i forhold til de nugældende meget bredt	Kopikatalogisering – hvis muligt ellers reduceret deskriptivt niveau med ekstra

publikum	tilgængelighed, indhold mv. (bl.a. udfra spilletid: minimum 15 min)	formulerede optagelseskriterier	opslag men uden emneord og indholdsnoter
Danskemusikoptagelser			
Nye danske musikoptagelser	Selektiv optagelse efter kvote og mere restriktive optagelseskriterier end på det fysiske område og udfra vurdering indhold mv.	Der åbnes for optagelse af netdokumenter	Kopimetoden anvendes hvis der er tale om samtidig fysisk udgivelse. Musikoptagelser uden fysisk version registreres på baggrund af tilgængelig information og ripning af data om muligt, - dvs. lav deskriptiv katalogisering suppleret af normaliserede opslag på bl.a. klassiske titler men uden emneord og noter
Genudgivelser af dansk musik	Optages ikke		
Dansk artikelindeks og Dansk anmeldelsesindeks			
Nye onlineartikler og anmeldelser uden fysisk version	Selektiv optagelse	Der har aldrig været tilstræbt fuldstændighed på området. Online materialer optages i modsætning til nu og indgår på lige fod i den kvote af værtspublikationer der registreres.	Fuldt artikelniveau
Nye onlineartikler og anmeldelser med fysisk version	Optages hvis den fysiske artikel optages	... i modsætning til nu	Oplysningen indgår i registreringen af den fysiske version i en transformationsperiode

Netdokumenter – oversigtsskema over kriterier der indgår ved udvælgelse til **sektiv** optagelse

Helt overordnet skal **alle** materialer der optages selektivt opfylde følgende:

- Indholdet skal have kunstnerisk eller informativ værdi
- Indholdet skal være relevant i relation til den almene bruger
- Materialet skal have blivende værdi og ikke kun flygtig optræden på nettet

Kriterie	DBF	DLF	DBI	DMO
Geografiske/Sproglige kriterier				
Materiale stillet til rådighed på nettet af personer eller korporationer med hjemsted i Danmark	Kan optages – Dansksproget indhold vurderes som hovedregel mere relevant end fremmedsproget indhold.	Kan optages	Kriteriet ikke relevant i forbindelse med selektiv optagelse	Kan optages
<i>Hvis materialet stilles til rådighed af korporationer eller personer udenfor Danmark skal et af nedenstående kriterier være opfyldt:</i>				
Dansksproget indhold	Ja – kan optages	Ja – kan optages	Ja – film med danske undertekster kan optages	Ja – kan optages
Fremmedsproget materiale	Nej – medmindre sproget valgt direkte aht. en dansk målgruppe	Nej – medmindre sproget valgt direkte aht. en dansk målgruppe	Nej – medmindre sproget valgt direkte aht. en dansk målgruppe	Ikke relevant kriterie i sig selv
Særligt beregnet for dansk publikum	Ja – kan optages	Ja – kan optages	Ja – kan optages	Ikke relevant kriterie i sig selv
Materiale hvor hovedudøveren er dansk	Kriteriet anvendes ikke	Kriteriet anvendes ikke	Ja - hvis dansk instruktør	Ja – hvis dansk hovedudøver
Udgivelsesår				
Krav: Materialet skal være	Udgivet på nettet eller ajourført 2011 ff. Fra 2017: forældelse 5 år + løbende	Udgivet på nettet 2005 ff. - forældelse 5 år + løbende	Udgivet på nettet 2005 ff. - forældelse 5 år + løbende	Udgivet på nettet 2011 ff. Fra 2017: forældelse 5 år + løbende. Genudgivelser der

				alene sker på nettet optages ikke
Omfang				
Krav:	Faglitteratur: Ingen. Skønlitteratur: Minimum svarende til 17 sider	Minimum 15 min. spilletid	Minimum 15 min. Spilletid	Ingen
Faglitteratur: Hvilke af nedenstående kriterier indgår i vurderingen?				
Specifitet	Ja	Ja	Ja	Ikke relevant
Understøtter almindelig borgers ageren	Ja	Ja	Ja	Ikke relevant
Understøtter uddannelsesmæssigt behov	Ja	Ja	Ja	Ikke relevant
Kilden til indholdet (fx det offentlige)	Ja	Ja	Ja	Ikke relevant
Alternativt og sekundært: understøtter behov af mere privat og hobbypræget karakter	Ja	Ja	Ja	Ikke relevant
Skønlitteratur , musik mv: Hvilke af nedenstående kriterier indgår i vurderingen ?				
Offentliggørelses-sammenhæng	Ja	Ja	Ja	Ja
Anmeldelser	Ja	Ja	Ja	Ja
Repræsenterer ikke tidligere sete muligheder med mediet	Ja	Nej	Nej	Ja
Tilgængelighed for biblioteker på registreringstidspunktet				

Krav	Ja	Ja	Ja men optagelse kan genovervejes, hvis filmen senere indgår i en biblioteksløsning	Betalingsbelagte musikoptagelser kan optages, selvom de ikke er tilgængelige for biblioteker på registreringstidspunktet
Gratis/betalingsbelagt				
(Prioritering af gratis hænger sammen med muligheden for adgang for alle hjemmefra, dvs. hensynet til borgeren)	Gratis materiale foretrækkes, hvis eneste forskel på registreringstidspunktet mellem to materialer er, at det ene er gratis og det andet betalingsbelagt	Ikke-lydbøger der opfylder DLF's optagelseskriterier optages altid, hvis de er i handel. Hvis et materiale er gratis, optages det, hvis der ikke allerede er andre gratis materialer, der dækker området	Gratis materiale foretrækkes, hvis eneste forskel på registreringstidspunktet mellem to materialer er, at det ene er gratis og det andet betalingsbelagt	Ingen prioritering mellem gratis og betalingsbelagt
Forhold til fysisk version				
	Dynamiske netressourcer f.eks. databaser, der afløser biblioteksrelevante fysiske referenceværker er særligt nævnt optagelsesberettigede	I de få tilfælde fysisk forlæg findes er foreslået kopikatalogisering	Hvis fysisk udgave findes er foreslået kopikatalogisering	Ved samtidig registrering af fysisk udgave og netudgave er foreslået kopikatalogisering

Netdokumenter – uddybning af optagelse af samtidige udgivelser/genudgivelser /digitaliseringer

Fortegnelse og type	Samtidige udgivelser, genudgivelser og digitaliseringer
Dansk bogfortegnelse	
Boglignende netmaterialer	Samtidige udgivelser (fysisk form og netudgivelse) optages altid (samtidig udgivelse defineres som indenfor 5 år + løbende). Egentlige genudgivelser på nettet, hvor der ikke blot er ren affotografering af det oprindelige materiale eller en maskinel tilpasning, optages, hvis det er i handel eller frit tilgængeligt. Bibliotekers digitaliseringer af samlinger optages ikke, idet metadata-opgaven må forventes at indgå i det enkelte biblioteks digitaliseringsprojekt
Udvalgte internetsider	Ikke relevant
Dansk lydfortegnelse	
Netlydbøger	Samtidige udgivelser optages altid (samtidig udgivelse defineres som indenfor 5 år + løbende). Genudgivelser af gamle fysiske lydbøger på nettet, hvor der blot er tale om at den oprindelige lydfil er lagt op på nettet, optages kun, hvis indholdet falder ind under den brede definition af samtidig udgivelse og materialet er i handel eller frit tilgængeligt for alle. Bearbejdede genudgivelser optages som nye udgivelser.
Andre netlydoptagelser	Hvis materialet tidligere er publiceret i fysisk form skal betingelserne som nævnt under netlydbøger være opfyldt, før der går videre med de øvrige selektive optagelseskriterier. Andet materiale skal være publiceret på nettet 2005 ff. – forældelse 5 år + løbende for at komme i betragtning til selektiv optagelse Selve optagelsen

	kan sagtens være ældre.
Dansk billedfortegnelse	
Alle nye og genudgivne originalt danske film	Samtidige udgivelser optages altid (samtidig udgivelse defineres som indenfor 5 år + løbende). Genudgivelser på nettet af gamle danske fysiske film optages, blot filmen er publiceret på nettet 2005 ff – forældelse 5 år + løbende.
Nye og genudgivne udenlandske film med danske undertekster eller beregnet for dansk publikum	Hvis materialet tidligere er publiceret i fysisk form skal betingelserne som nævnt under <i>Alle nye og genudgivne originalt danske film</i> være opfyldt, før der gås videre med de øvrige selektive optagelseskriterier. Nyt materiale skal være publiceret på nettet 2005 ff. – forældelse 5 år + løbende for at komme i betragtning til selektiv optagelse Selve optagelsen kan sagtens være ældre.
Danskemusikoptagelser	
Nye danske musikoptagelser	Samtidige udgivelser optages altid (samtidig udgivelse defineres som indenfor 5 år + løbende), - dog må tidligst registrerede publiceringsår være 2011.
Genudgivelser af dansk musik	Registreres ikke – biblioteksløsning findes
Dansk artikelindeks og Dansk anmeldelsesindeks	
Nye onlineartikler og anmeldelser	Værtspublikationer og dermed artikler og anmeldelser kan tidligst registreres med publiceringsår 2011

Bud på omfang – evt. retrospektive opgaver

Nærværende notat skal ifølge arbejdsplanen for konsulentopgaven omfatte:

Bud på omfang af de enkelte typer:

Da der er tale om selektiv registrering indeholder arbejdsgrupperapporten så noget om omfang?

Kan der gives andre bud på et rimeligt omfang?

Er der behov for et ”grundarbejde” af en slags på nogle af materialeområderne?

1. Overordnet

Arbejdsgruppens rapport indeholder kun en konstatering af at: *Størrelsen på meroptaget af tekster, film, lyd og musik er vanskeligt at forudse.* Derudover gør arbejdsgruppens rapport opmærksom på, at der på en række områder vil være tale om en transformationsperiode, hvor der vil blive dobbeltpubliceret – samme materiale både i fysisk form og på nettet.

2. Registrering til Dansk bogfortegnelse

2.1. Boglignende netmaterialer

Pt. registreres det, der betegnes som statiske bøger på nettet. Udvidelsen til også at omfatte dynamiske men stadig boglignende materialer skønnes ikke at have afgørende betydning for registreringsmængden, men er blot en teknisk modernisering. Generelt må der dog forventes et stigende antal bogudgivelser på nettet. Særligt når e-bogslæsere for alvor introduceres på det danske marked, må der forventes en stigning, men hvornår det sker og hvor længe parallel udgivelse fysisk og på nettet i så fald vil være normen er umuligt at forudse. Statistik over de seneste år tegner heller intet tydeligt mønster om forholdet mellem fysiske udgivelser og netudgivelser.

På den baggrund anbefales det at:

- moderniseringen af begrebet *statiske netpublikationer* til *boglignende netmaterialer* behandles som en **neutral faktor**
- den statistiske udvikling mellem bøger i fysisk form og i netform følges årligt og såfremt udviklingen giver anledning til bekymring i forhold til den samlede ramme for nationalbibliografien revurderes situationen.

2.2. Etableringsarbejde for registreringen af udvalgte internetsider

De udvalgte internetsider optages, hvis de er udgivet eller ajourført fra 2011 ff.

De udvalgte internetsider er netop kendetegnet ved at have en dynamisk karakter og levende sider vil derfor over tid alle være potentielle registreringsværdige sider, hvis de i øvrigt lever op til de øvrige optagelsesmæssige krav.

Mange af siderne er allerede registreret i Bibliotekernes Netguide, der lukker ved udgangen af 2010, hvorefter det vil være naturligt efter en kort periode at fjerne posterne fra DanBib, da de ikke vedligeholdes længere. Der har været afholdt møde med hovedredaktøren fra BNG, der bl.a. har fremhævet dækningen af samfundsfaglige områder i BNG (fx EU-spørgsmål). Redaktøren gav ligeledes udtryk for en interesse i, at BNG-arbejdets resultater også bruges i fremtiden, såfremt der ikke er juridiske problemer forbundet hermed.

Det foreslås derfor, at der iværksættes et **særligt retroprojekt**, der løfter BNG's danske poster videre ind i nationalbibliografien ud fra de optagelseskriterier, der fremover vil være gældende for udvalgte internetsider. Arbejdet vil bestå i selektion, ajourføring og tilretning af posterne til det fremtidige niveau samt tildeling af en særlig katalogkode. Arbejdet foreslås udført af DBC evt. i samarbejde med en rådgivende gruppe af biblioteker mht. selektion. **Bud på omfang: Ca. 3400 poster skal gennemgås** (de danske poster af BNG – men kodning for udgivelsesland er ikke konsekvent – derfor skal tallet tages med et vist forbehold). Det er pt. uafklaret, hvorledes et sådan projekt vil kunne finansieres – en nærmere dialog mellem Styrelsen for Bibliotek og Medier og DBC bør afklare dette.

2.3. Løbende registrering af udvalgte internetsider

Der har senest været udarbejdet undersøgelser af registreringsrelevant materiale på nettet tilbage i 2004. Her skønnede man, at der årligt måtte forventes en tilvækst på ca. 4000 registreringer i alt (både boglignende materialer og udvalgte internetsider). Undersøgelsen må betragtes som forældet, - allerede her i 2010 er registreret over 4000 boglignende netpublikationer alene.

Tilvæksten i BNG er undersøgt for de seneste år (søgning i Danbib på ln=150002 og op=<år?>). I 2007 blev oprettet 350 poster – i 2008 417 poster – i 2009 341 poster – indtil nu i 2010 er oprettet 243 poster. Nogle af disse poster er udenlandske. **Et bud på årlig tilvækst af udvalgte internetsider med tekst kunne derfor være: 300 poster**

3. Registrering til Dansk lydfortegnelse

3.1. Registrering af version af lydbog på nettet samtidig med den fysiske udgivelse

I de seneste år er der registreret:

Søgt katalogkode	Antal	Samlet antal lydbøger	Heraf ikke netlydbøger	Heraf netlydbøger
kk=dlf2008?	1548	1221	957	264
kk=dlf2009?	1514	1202	989	251
kk=dlf2010?	2019	1756	1278	478

Netlydbøgerne forventes at være versioner af fysiske udgivelser. I mængden af fysiske udgivelser kan også forekomme flere versioner af samme titel (fx mp3 /almindelig cd- versioner).

Et bud er derfor, at samtidig registrering af fysisk lydbog og netudgave af samme vil resultere i ca. **600 lydbogsregistreringer yderligere årligt**. Denne antagelse har som udgangspunkt, at størstedelen af lydbøger efterhånden vil være samtidig i handel i fysisk form og på nettet.

I fysisk form er antallet af lydoptagelser, der ikke er lydbøger begrænset (ca. 300 årligt).

På nettet er omfanget uvist, idet bl.a. radiooptagelser også kan være omfattet, men idet radiooptagelser skal opfylde krav om adgang, stabilitet og spilletid for at være omfattet af den selektive optagelse af denne type materialer, vurderes mængden begrænset.

Et bud på en passende kvote kunne være, at der årligt **udover lydbøger registreres maks. 100 lydoptagelser fra nettet.**

4. Registrering til Dansk billedfortegnelse

4.1. Registrering af version af dansk film på nettet samtidig med den fysiske udgivelse samt registrering af genudgivelser af danske film

I de seneste år er der registreret:

Søgt katalogkode	Antal	Heraf netfilm	Samlet antal film med dansk hovedsprog	Heraf netfilm med dansk hovedsprog
kk=dbi2008?	2381	163	534	111
kk=dbi2009?	2534	409	661	203
kk=dbi2010?	2979	429	648	213

(Tabellen skal tages med kraftigt forbehold. Søgningen er ikke præcis – bl.a. fordi *dansk* i optagelsesmæssig forstand ikke kan søges præcist (fx *af danske instruktører*). Hertil kommer, at tallene for netområdet kun er det registrerede og ikke det faktisk udkomne)

De registrerede netfilm med dansk hovedsprog er ikke nødvendigvis kommet samme år i fysisk form, men kan sagtens være genudgivelser af ældre danske film.

Et udgangspunkt kan være en forventning om, at nye danske film i fysisk form vil udkomme nogenlunde samtidigt på nettet samtidig med at der på nettet sker en række genudgivelser af film.

Et bud på forøgelsen i antallet af registreringer af danske film på nettet er herefter 600, når der tilstræbes fuld registrering.

4.2. Løbende registrering af udvalgte dansktekstede film mv. på nettet

Det er et krav for den selektive registrering, at materialet skal være tilgængeligt for biblioteker.

Derfor kan tallet for de registrerede ikke-danske netfilm bruges som udgangspunkt. De sidste to år har der været ca. 200 registreringer årligt af denne type.

Derudover er der i rapporten ønsket mulighed for optagelse af TV-udsendelser, der opfylder diverse krav om adgang, stabilitet og spilletid samt evt. relevante ikke-levende billeder.

Et samlet bud kunne være 50 årligt af denne type. Dvs. samlet 250 registreringer af selektivt udvalgte film.

5. Registrering til Danske musikoptagelser

Der er foreslået generel selektiv optagelse af dansk musik på nettet. Et af de primære

optagelseskrav er, at materialets indhold skal være relevant i en biblioteksmæssig

formidlingssammenhæng. Ca. 800 af DMO-optagne titler bibliotekskatalogiseres årligt på det

fysiske område. Forventningen må være, at stort set alle disse titler også vil kunne købes i en

netversion. Hertil skal lægges et antal titler, der alene fås over nettet og som man bl.a. støder på via

anmeldelser og omtaler. Et bud på en kvote for sådanne titler kunne være maks. 200 registreringer

årligt. Dvs. samlet 1000 registreringer årligt

6. Registrering til Dansk artikelindeks og Dansk anmeldelsesindeks

I de seneste år er der registreret:

Søgt katalogkode (dar=artikler, dan=anmeldelser)	Antal	Heraf avisartikler	Poster dobbeltkodet med xe i 009 og link i 856 til netversion Pt. ikke nat.bibl. oplysning
kk=dar2008?	30656	12381	4947
kk=dar2009?	30125	11432	4799
kk=dar2010?	24506	10275	2732
kk=dan2008?	12869	7660	1390
kk=dan2009?	11943	7132	1140
kk=dan2010?	9589	6163	655

Avisartikler er nærmere udspecificeret i tabellen, da der pt. ikke kodes for onlineversion af artiklen som materialekode i 009, men der er alligevel forbindelse til en netversion, idet der udenfor nationalbibliografien anføres id-nummer på artiklen i Infomedia (kunne lige så godt være et link), som hovedparten af bibliotekerne abonnerer på.

Forslaget om optagelse af rene online-tidsskrifter er udgiftsneutralt, idet det forudsættes, at optagelsen sker på bekostning af fysiske materialer.

Kodning for netartikler i registreringen af den fysiske udgave sker pt. kun på gratis tilgængelige periodica. Det ville umiddelbart virke naturligt at udvide denne kodning til også at omfatte betalingsbelagte periodica, men ud fra en slutbrugervinkel sammenholdt med de omkostninger en sådan registrering ville medføre, anbefales det ikke umiddelbart i den aktuelle situation. Slutbrugeren møder blot en adgangskontrol. Indtil videre er det derfor nemmere at bestille en kopi af den fysiske artikel fra SB.

Oplysning om gratis netversion af samme artikel i den fysiske post vil være en nationalbibliografisk udvidelse.

Årligt skønnes udvidelsen derfor at være:

Påførsel af kode for onlineversion og link samme på: 4000 artikler og 1000 anmeldelser

Påførsel af kode for onlineversion på 11000 og 7000 anmeldelser. (Aktuelt ligger Infomedias id i et internt felt i DBC's base og i Danbib. Herfra dannes link til onlineversionen i Infomedia. Hvorvidt denne løsning af praktiske og pragmatiske årsager bør videreføres eller ændres må afgøres efterfølgende).

6.2. Etableringsarbejde for registreringen af udvalgte internetsider

Det kan overvejes om de pt. ikke nationalbibliografiske oplysninger der allerede findes på området skal forhandles ind som en del af det nationalbibliografiske niveau.

Vægtninger, prioriteringer, kvotefastlæggelse

Nærværende notat skal ifølge arbejdsplanen omfatte:

Bud på hvordan den enkelte registrering bør vægtes uden hensyn til vedligeholdelse på baggrund af faktorer som niveau, selektionsarbejde og muligheder for genbrug.

Forslag til prioritering af typerne

1. Overordnet

I nedenstående er der kun taget stilling til vægtning af nyoptagede materialer eller når et materiale er foreslået registreret på et andet niveau end hidtil.

1.1. Kopikatalogiseringer

Der er foreslået forskel på vægtningen i registreringen af materialerne alt efter om der er tale om en grundregistrering eller en kopikatalogisering.

Kopikatalogisering er et nyt fænomen - og samtidig et overgangsfænomen.

Den billigere kopikatalogiseringsmetode er foreslået, for at nationalbibliografien kan rumme såvel fysisk version som netversion i den periode, begge versioner vil udkomme. Den dag materialet ikke længere kommer i en fysisk version og der derfor ikke er et kopieringsforlæg, vil arbejdet med registreringen igen skulle vægtes med materialets oprindelige vægt.

Da begrebet kopikatalogisering er nyt, bør BIR overveje, om der vil være behov for en særlig afmærkning af kopikatalogiserede poster. I positivt fald foreslås felt 008 delfelt v tilføjet koden 5 for kopikatalogisering.

Antallet af kopikatalogiseringer forventes i transformationsperioden nok først at stige herefter at falde efterhånden som det fysiske udgivelsesmarked går over til netudgivelser.

1.2. Selektion

Det vurderes at selektion på netområdet vil have en større betydning for vægtningen end på det fysiske område, i de tilfælde registreringen ikke tilstræbes fuldstændig. Det er mere simpelt og dermed billigere at selektere i henhold til kriterier baseret på faktuelle forhold (sidetal etc.) end mere indholdsprægede kriterier, ligesom selektion i sidste ende kan komme til at handle om, hvilket af to ligeværdige materialer, der er plads til indenfor en kvote.

2. Registrering til Dansk bogfortegnelse

Selektivt udvalgte netressourcer:

Omfang: Ca. 300 poster

Selektion: Rammerne for selektionen og også en forventning om enkelte konkrete forslag til registreringer er lagt i hænderne på det foreslåede rådgivende udvalg, men det er urealistisk at forestille sig, at DBC ikke vil komme til at løfte en væsentlig del af den praktiske opgave hermed. Dels må man forvente DBC selv vil komme med registreringsforslag på baggrund af de udstukne rammer, dels skal DBC som ansvarlig for at optagelseskriterierne overholdes selektere de indkomne forslag ud fra de vedtagne principper.

Et præmis for vurderingen af arbejdsmængden i forbindelse med selektion er, at det foreslåede retroprojekt udføres. Hvis dette ikke sker bør situationen revurderes.

Registreringsniveau. Et reduceret deskriptivt niveau med normative opslag er anbefalet. Der er ikke konstateret oplagte genbrugsmuligheder på området, bortset fra at deskriptive titeldata i nogle tilfælde vil kunne genbruges fra ressourcens egne metadata.

På baggrund af ovenstående vurderes det at der vil være mere arbejde med selektion og mindre arbejde med deskription end ved boglige materialer. Vægtningen foreslås derfor sat til 1

Dvs. der på bogområdet vil være ca. 300 flere vægtede registreringer årligt.

3. Registrering til Dansk lydfortegnelse

Netlydbøger:

Omfang:

Pt. registres netlydbøger, der indgår i biblioteksløsninger. Det forventes, at en fuldstændig registrering af alle danske netlydbøger vil resultere i yderligere 600 registreringer årligt. Tillægges dette tal de netlydbøger, der allerede nu registreres, må det forventes samlet at give ca. 1000 netlydbogsregistreringer om året.

Selektion: Der skal bruges tid til at kontrollere, om en given fysisk lydbog samtidig er udgivet på nettet, men det skønnes at være en mindre opgave.

Registreringsniveau. Kopikatalogisering fra et evt. fysisk forlæg er foreslået. Selvom der er tale om kopi, skal der ske en vis tilretning mht. materialekoder, url. mv.

En kopikatalogisering foreslås at vægte som 0,4 (vægten for en normal lydoptagelse er 0,7).

For netlydbøger ser regnskabet herefter således ud:

Pt. regnes der ikke med at netlydbøger alene udkommer på nettet, - dvs. aktuelt grundregistreres ingen netlydbøger med vægtning 0,7 (samme vægtning som udvalgte internetsider med tekst).

600 netlydbøger registreret efter kopimetoden: $600 \times 0,4 = 240$ flere vægtede registreringer
400 netlydbøger hidtil vægtet 0,7 – fremover registreret efter kopimetoden og med vægtning 0,4 = $280 - 160 = 120$ færre vægtede registreringer.

Til det nationalbibliografiske regnskab ville en dækning af lydbogsområdet efter kopimetoden således betyde 120 flere vægtede registreringer årligt

Andre netlydoptagelser end lydbøger

Omfang: Typen er foreslået optaget selektivt og med maks. 100 om året

Selektion og registreringsniveau: En stor del af disse vil ikke kunne forventes også at findes i fysisk form, så deskriptive data skal udarbejdes.

Den normale vægtning på lydområdet er 0,7. Vægtningen bygger på, at størstedelen af det optagne i lydfortegnelsen er lydbøger, der delvist kan kopieres fra boglige forlæg. Det gør sig ikke gældende for den type lydoptagelser, der her er tale om, men omvendt skal registreringen ske på et lavere deskriptivt niveau.. Vægtningen foreslås derfor sat til 0,7 (normalgennemsnitsvægten for en lydoptagelse).

Dvs. at den selektive optagelse af lydoptagelser forventes at resultere i ca. 70 flere vægtede registreringer årligt.

4. Registrering til Dansk billedfortegnelse

Danske film:

Omfang:

Pt. registreres danske netfilm, der indgår i biblioteksløsninger. Det forventes, at en fuldstændig registrering af alle danske netfilm vil resultere i yderligere 600 registreringer årligt. Tillæges dette tal de netfilm, der allerede nu registreres, må det forventes samlet at give ca. 800 danske netfilmregistreringer om året.

Selektion: Der skal bruges tid til at kontrollere om en given fysisk dansk film samtidig er udgivet på nettet, ligesom udvalgte sites jævnligt bør gennemgås for at opfange genudgivelser af danske film i en netform.

Registreringsniveau. Kopikatalogisering fra et evt. fysisk forlæg er foreslået. Selvom der er tale om kopi, skal der ske en vis tilretning mht. materialekoder, url. mv. På filmområdet er der flere faktorer i spil ved kopiering end på lydområdet, fx. er der samme mulighed for undertekstning på netversionen mv.?

En kopikatalogisering af film foreslås derfor at vægte som 0,8 (vægten for en normal film er 1,73).

For danske netfilm ser regnskabet herefter således ud:

600 danske film registreret efter kopimetoden: $600 \times 0,8 = 480$ flere vægtede registreringer
200 netfilm hidtil vægtet 1,73 – fremover registreret efter kopimetoden og med vægtning 0,8 =
 $346 - 160 = 186$ færre vægtede registreringer.

Til det nationalbibliografiske regnskab ville dækningen af danske film på nettet registreret efter kopimetoden således betyde ca. 300 flere vægtede registreringer årligt

Udvalgte dansktekstede film mv. på nettet

Omfang: Dansktekstede film foreslås fortsat optaget, hvis der er biblioteksadgang – bud: pt. ca. 200 registreringer om året.

Derudover er foreslået optaget tv-udsendelser, faste billeder på nettet mv. – bud: ca. 50 om året

Selektion: Der bruges tid til gennem kontakt til biblioteksløsninger på filmområdet at sikre at materialerne indsendes til registrering, ligesom der på området med fx. tv-udsendelser på nettet, skal bruges tid til selektion og samarbejde med det rådgivende udvalg..

Registreringsniveau. Det forventes, at der aktuelt kan laves kopikatalogisering på ca. 200 af de 250 titler.

200 netfilm hidtil vægtet 1,73 – fremover registreret efter kopimetoden og med vægtning 0,8 =
 $346 - 160 = 186$ færre vægtede registreringer.

Registreringen af de 50 tv-udsendelser, faste billeder mv. forventes ikke at kunne ske via kopikatalogisering, men er foreslået udført på et lavt deskriptivt niveau. Selvom registreringen sker på et lavt deskriptivt niveau, er der her tale om et område med komplekst materiale og samtidig må selektionen realistisk set forventes at være mere vanskelig end på det fysiske område. Vægtningen foreslås derfor sat til 1,73. Dvs. at der på dette område vil være tale om 87 flere vægtede registreringer årligt

5. Registrering til Danske musikoptagelser

Omfang: Biblioteksrelevante danske musikoptagelser, hvor en fysisk version findes er foreslået optaget. Bud: pt. ca. 800 registreringer om året.

Biblioteksrelevante danske musikoptagelser, hvor en fysisk version ikke findes er foreslået optaget ud fra en kvote på 200 registreringer om året.

Selektion: Der skal bruges tid til at kontrollere om en given fysisk dansk musikoptagelse samtidig er udgivet på nettet. Ligesom der skal bruges tid på en vis overvågning af nettet fx ud fra anmeldelser og musiktidsskrifters omtaler samt samarbejde med biblioteker om puljen af rene netudgivelser.

Registreringsniveau. Kopikatalogisering fra et evt. fysisk forlæg er foreslået. Selvom der er tale om kopi, skal der ske en vis tilretning mht. materialekoder, url. mv.

En kopikatalogisering af musik foreslås at vægte som 0,5 (vægten for en normal musikoptagelse er 1,02).

For de 200 foreslåede optagne musikoptagelser uden fysisk version er foreslået registrering på lavt deskriptivt niveau. På musikområdet betyder dette ikke så meget i forhold til det fysiske område – udgangspunktet er som på det fysiske område et albumniveau, hvis dette findes og vægten er her allerede lagt på at give opslag på albummets enkelte tracks, standardtitler mv., så i praksis vil der ikke være meget at spare. Vægtningen foreslås derfor sat til 1.

For kopikatalogiserede danske musikoptagelser ser regnskabet herefter således ud:
800 optagelser registreret efter kopimetoden: $800 \times 0,5 = 400$ flere vægtede registreringer årligt.
For puljen på 200 musikoptagelser, der alene findes på nettet: $200 \times 1 = 200$ flere vægtede registreringer årligt.

6. Registrering til Dansk artikelindeks og Dansk anmeldelsesindeks

Omfang: Optagelsen af rene nettidsskrifter er foreslået udført på bekostning af trykte tidsskrifter, så indvirkningen på den samlede registreringsmængde er neutral.

Påførsel af materialekode for gratis netversion af en trykt tidsskriftartikel samt link er derimod en udvidelse.

Omfanget er opgjort til:

Artikler: 4000

Anmeldelser: 1000

Selektion: Ikke relevant, - kode og link påføres kun såfremt nationalbibliografien får kendskab hertil.

Registreringsniveau: Pt. vægtes artikler med 0,5 og anmeldelser med 0,15.

Det foreslås at kodning for og link til elektronisk version vægtes 0,15

For artikler og anmeldelser ser regnskabet herefter således ud:
5000 kodninger og links: $5000 \times 0,15 = 750$ flere vægtede registreringer årligt.

Avisartikler, der kan tilgås via abonnement hos Infomedia, dobbeltkodes pt. ikke i felt 009. Det betyder, at avisartikler ikke indgår i søgning på onlinemateriale, selvom mange biblioteker har adgang til en onlineudgave af artiklerne.

Hvis materialekode og idnr. fra Infomedia skal indgå i det nationalbibliografiske niveau foreslås vægten herfor sat til 0,05. Tallene for en sådan kodning er herefter:

Artikler: 11000

Anmeldelser: 7000

Aviser alene:

18000 kodninger og id-numre: $18000 \times 0,05 = 900$ flere vægtede registreringer årligt.

Det er urealistisk, at der indenfor den nuværende nationalbibliografiske ramme vil være plads til denne mængde.

I notatet *Den nationalbibliografiske registreringsmængde 2010 ff.* er det vurderet, at der aktuelt er plads til maks. 2000 flere vægtede registreringer årligt indenfor rammen. En prioritering er derfor nødvendig: Selvom det set med brugerøjne er yderst relevant at kunne søge på onlineartikler og få avisartikler med i en sådan søgning samtidig med at der er mulighed for adgang til artiklen, foreslås dette indtil videre ikke aktiveret i nationalbibliografisk regi.

DBC vil overveje muligheden for at udforme disse data finansieret som projektorienteret bibliotekskatalogisering indtil en nationalbibliografisk løsning kan findes.

7. Samlet overblik over de foreslåede udvidelser

Det understreges at der i regnestykket **ikke** er taget stilling til evt. omkostninger i forbindelse med evt. vedligeholdelse af urler, derfor kan yderligere reduktion i mængderne komme på tale sidenhen.

Fortegnelse/type	Årlig forøgelse i antal vægtede registreringer
Dansk bogfortegnelse	300
Dansk lydfortegnelse	
- Lydbøger	120
- Andre	70
Dansk billedfortegnelse	
- Originale danske film	300
- Dansktekstede film	Minus 186
- Andre	87
Danske musikoptagelser	
-også i fysisk version	400
-ikke i fysisk version	200
Dansk artikelindeks og Dansk anmeldelsesindeks eksklusiv aviser	750
Samlet	2041

Vægtningerne af materialerne er baseret på kendskab til materialetyperne i fysisk form og de erfaringer med registrering på netområdet, DBC allerede har høstet men også baseret på et skøn ud fra den antagelse, at selektion i fremtiden vil komme til at fylde mere end hidtil.

Det foreslås derfor, at vægtningerne kan revurderes i den løbende evaluering af området, hvis det viser sig, at de faktiske forhold i væsentligt omfang afviger fra de skønnede beregninger.

Vedligeholdelse

Nærværende notat skal ifølge arbejdsplanen omfatte:

Vurdering mht. vedligeholdelse af bibliografiske poster, der beskriver dynamiske materialer.

Vurdering mht. vedligeholdelse af urler

Og resultere i:

Konkret anbefaling ud fra overvejelser om konsekvenser af de mulige scenarier

1. Bibliografiske poster, der beskriver dynamiske materialer

1.1. Omfang

Det er foreslået en kvote på 300 poster under Dansk bogfortegnelse, der skal indeholde selektivt udvalgte netressourcer. Størstedelen af disse vil være dynamiske netressourcer, dvs. materiale hvor indholdet løbende må forventes ændret.

1.2. Ændringer af oplysninger på de enkelte sites.

Ved ændringer på et dynamisk materiale forstås rettede titler/undertitler, ændringer i udgiverens navn samt indholdsmæssige ændringer med betydning for klassifikationen.

Som nationalbibliografisk niveau er foreslået et reduceret deskriptivt niveau samt klassifikation, mens indholdsbeskrivende noter og emneord falder udenfor nationalbibliografien.

Det deskriptive niveau er reduceret bl.a. inspireret af DBC's praksis for håndtering af løbsbladsværker, der igen er baseret på parallelisering til visse elementer i periodicareglerne, fx nævnes ingen personlige ophav, med mindre de er uløseligt forbundet til siden ligesom en note om forlægget for beskrivelsen er foreslået.

Både titlen, udgiverens navn og indholdet (- og dermed klassifikationen) vil på et dynamisk materiale kunne ændre sig over tid.

En løbende kontrol heraf falder ikke naturligt ind i processer på netområdet.

Kan og i så fald hvordan skal ændringer over tid konstateres og afspejle sig i posterne? (her ses bort fra ændringer i urler, der behandles særskilt nedenfor under pkt. 2).

I IFLA's *National bibliographies in the digital age* nævnes problemstillingen blot:

“Electronic resources pose new challenges for resource description and access. Electronic resources may ... and they may be constantly updated.” (s.40).

Deranvises ikke andre løsninger end brug af de standarder, vi allerede baserer vore registreringer på (ISBD, katalogiseringsregler mv.) – og reglerne angiver kun, hvordan man skal beskrive variationen. Processen med at spore variationer er ikke beskrevet.

Konsulentopgaven ser følgende muligheder:

- a) Posten er registreret med oplysning om, hvilken version beskrivelsen er baseret på, så der ses helt bort fra løbende ændringer.
- b) Posterne indgår med passende mellemrum i en revision, hvor data kontrolleres og opdateres
- c) Posterne rettes, hvis ændringer opdages af bibliotekerne eller brugerne.

Det vurderes, at model a er en for rigid løsning, idet hensigten med registreringen jo netop er at understøtte formidling.

Det vurderes, at model b er en meget omkostningstung mulighed, hvor resultaterne næppe vil stå mål med indsatsen samtidig med, at byrden vil stige år for år jo flere registreringer, der kommer til.

Model c er en pragmatisk og relativ billig tilgang til opgaven

Model c anbefales derfor.

2. Vedligeholdelse af urler

2.1. Status

Pt. foretages url-tjek på nationalbibliografiske netpublikationer indeholdende tekst, hvis disse samtidig er bibliotekskatalogiseret. Hvis der er adgang til en kopi af publikationen i DBC's webarkiv foretages dog intet url-tjek. I DBC's webarkiv arkiveres optagne gratis tilgængelige pdf-publikationer, hvor udgiveren har givet tilladelse til arkivering. DBC's webarkiv indeholder udover en række af de nationalbibliografisk optagne monografier også kopier af gratis tilgængelige artikler, hvor kun artiklen i trykt form pt. indgår i nationalbibliografien.

Url-tjekket resulterer i en ugentlig rapport, der gennemgås manuelt på et overordnet plan og resulterer i en række rettelser og fjernelse af urler/påsætning af noter på en række poster. En fuldstændig opfølgning på url-tjekket sker ikke, da dette ville være en omkostningstung sag.

Der kan næppe være tvivl om, at en løsning baseret på manuelle processer ikke er holdbar – særligt med tanke på den stigende mængde af registreringer.

2.2. Arbejdsgruppens anbefalinger

I arbejdsgruppens rapport fremgår følgende:

Systematisk opfølgning på ikke aktive url'er på postniveau er ikke en realistisk mulighed. Et tjek af url'erne bør dog fortsat foretages jævnlige for at udpege definitivt forsvundne url'er. Opfølgningen herpå bør som hovedprincip ske bredt systematisk gennem LINK-resolving - og ikke mindst forebyggende dels gennem standardiseringsarbejde vedr. unikke identifikatorer, dels gennem aftaler med udgiverne om arkiveringstilladelse af materialet i åbne arkiver som f.eks. DBC's Webarkiv (http://www.dbc.dk/om_dbc/nationale_opgaver/nationalbibliografi/registering_materialer/netpublikationer/dbc_webarkiv).

Realistisk set vil en vej til det oprindeligt registrerede netdokument dog ikke kunne reetableres for en række posters vedkommende.

Nationalbibliografiske poster, der over en periode har været konstateret utilgængelige - og hvor der ikke kan etableres adgang ad de alternative kanaler, bør udgå af bibliotek.dk. Posten bør dog fortsat fremgå af DanBib.dk med angivelse af utilgængelighed sammen med den oprindelige url. Dette bl.a. af hensyn til en evt. fremtidig kobling med Netarkivet.

2.3. Oplysninger om adgang på de optagne materialer og vedligeholdelse

På de områder hvor der tilstræbes fuldstændighed vil tilgængeligheden i første omgang bestå af en url til udgiverens hjemmeside, - alternativt hvis materialet ikke forhandles af udgiveren selv men blot ses i en række internetbutikker af en generel oplysning: 260 00 ... *g distribution via netbutikker og uden url.

Såfremt materialet indgår i brede biblioteksløsninger, hvor et samarbejde med nationalbibliografien kan etableres, vil der herudover være angivet url hertil, fx 856 00 *z Adgangsmåde: Internet *u <https://netlydbog.dk/ting/object/710100:28533373> *z Adgang til lån for biblioteksbrugere i visse kommuner.

Materialer, hvor der ikke tilstræbes fuldstændighed, optages kun såfremt der er biblioteksadgang (fri eller betalingsbelagt) og vil derfor altid indeholde en url.

I praksis formodes vedligeholdelse af urler på materiale i biblioteksløsninger at være det mest enkle at håndtere. (Der vil ofte være kontakt til løsningen og omlægninger vil være konsekvente for alle materialer i løsningen).

Urler, der har karakter af en aktuel købsinformation samt urler på enkelte sites, hvor de ansvarlige ikke opfatter sig selv som udgivere i traditionel forstand, er vanskeligere at håndtere.

Når en url ikke længere virker, er mulighederne følgende: Materialet er helt forsvundet fra nettet eller urlen er blot ændret.

2.4. Fremtidig vedligeholdelse

Helt generelt anbefales det

- at biblioteksvæsenet fortsat bidrager til de standardiseringstiltag, der skal reducere problemet og er åbne for at anvende de tekniske løsninger, der måtte vise sig.
- at DBC fortsætter samarbejdet og dialogen med biblioteksløsninger.

Derudover:

Mulighederne er følgende:

- a) Der laves url-tjek på **alt med url**. Hvis materialet ikke er tilgængeligt via en biblioteksløsning, via webarkiv eller anden angiven url, indgår materialet i en url-tjek-rapport. **Rapporterne gennemgås manuelt bl.a. for at opfange flytninger og posterne tilrettes med ny url eller oplysninger om, at materialet ikke længere ses på nettet.**
- b) Der laves url-tjek på **alt med url**. Hvis materialet ikke er tilgængeligt via en biblioteksløsning, via webarkiv eller anden angiven url, indgår materialet i en url-tjek-rapport. **Rapporterne resulterer i en maskinel masserettelse af de poster, der ikke længere er tilgængelige på deres oprindelige url med oplysning herom. (Dvs. flytninger udredes ikke)**
- c) **Model b i kombination med**, at hvis nationalbibliografien efterfølgende af biblioteker eller andre bliver gjort opmærksom på at dokumentet nu findes andetsteds **kan url igen påføres.**
- d) **Som a** – blot laves tjekket kun på **bibliotekskatalogiseret materiale**

e) Som b – blot laves tjekket kun på bibliotekskatalogiseret materiale

f) Som c – blot laves tjekket kun på bibliotekskatalogiseret materiale

g) Al urltjek ophører. Brugerne må vende sig til, at urlen i posterne er udtryk for situationen på registreringstidspunktet og der derfor vil kunne være forældede urler i posterne

I alle tilfælde: Hvis en webarkiv-kopi findes eller der fortsat er anden biblioteksadgang til materialet, foretages der ikke rettelser i den oprindelige url til udgiveren.

Model C anbefales ud fra en pragmatisk formidlingssynsvinkel – primært maskinel vedligehold, der samtidig ikke direkte leder brugeren ud til for mange tomme links.

Den maskinelle vedligeholdelse kan baseres på DBC's nuværende urltjek men skal raffineres på en række områder ligesom der jævnligt skal foretages kørsler.

Det bør i bibliotek.dk-regi diskuteres, om ikke længere tilgængelige netressourcer bør udgå af bibliotek.dk, der ellers som princip indeholder hele nationalbibliografien. Dette kunne evt. også ske som en delmængde, - fx. bevare netpublikationer, hvor registreringen er tilstræbt fuldstændig (eks. de boglignende materialer) men fjerne posterne på de selektivt udvalgte materialer, der primært er medtaget af formidlingshensyn. I så fald skal der koordineres i forhold til katalogiseringen, så det sikres, at posterne entydigt kan udpeges.

2.5. Omkostninger

Hidtil har omkostninger til vedligeholdelse ikke været en del af aftalen på de områder, hvor der allerede foretages nationalbibliografisk registrering af netpublikationer.

Det foreslås, at vedligeholdelse bliver en del af aftalen og værdisættes.

Som udgangspunkt foreslås det, at hvis model c vælges realiseret, tæller vedligeholdelse på dette niveau med i regnskabet som 100 vægtede registreringer årligt. Dette tal er bl.a. baseret på DBC's hidtidige tidsforbrug til urltjek, men bør kunne evalueres, hvis de faktiske forhold viser sig at være væsentligt anderledes.

Alternativt bør der findes en særlig sum udenfor aftalen til vedligeholdelsesopgaven.

Selektion ud fra kvoter - grundprincipper

Nærværende notat skal ifølge arbejdsplanen beskrive:

Når der ud fra principperne er flere registreringskandidater end der kan registreres indenfor rammen, er der i arbejdsgrupperapporten åbnet mulighed for en kvotemodell. Hvilke principper skal gælde for administrationen af sådanne kvoter?

Og resultere i:

Formulering af grundprincipper

1. På hvilke områder er optagelse foreslået håndteret gennem en kvote?

Indenfor Dansk bogfortegnelses område: årlig tilvækst på maks. 300 titler (ikke boglignede udvalgte internetsider)

Indenfor Dansk lydfortegnelses område: årlig tilvækst på maks. 100 titler (ikke lydbøger)

Indenfor Dansk billedfortegnelses område: årlig tilvækst på maks. 250 titler (fordelt på 200 dansktekstede udenlandske film med biblioteksadgang (primært kopiregistreringer af fysiske udgivelser) og 50 udvalgte danske billedoptagelser (TV-udsendelser, power-pointsshow mm.))

Indenfor Danske Musikoptyagelsers område: årlig tilvækst på maks. 1000 titler (fordelt på 800 kopiregistreringer af fysiske udgivelser og 200 registreringer af udelukkende netbaserede materialer).

2. Når/Hvis loftes kvoternes størrelse rammes- hvilke principper kan i så fald anvendes?

I nogle tilfælde bygger kvotens størrelse på forventning til, hvad der rent faktisk i de nærmeste par år udbydes på nettet (fx de 200 dansktekstede udenlandske film med biblioteksadgang samt de 800 kopiregistreringer på musikområdet).

Indledningsvist er i notatet *Registreringskandidater* – punktet *Overordnede betragtninger* pointeret, at forholdet mellem fysisk publicering og netpublicering ikke er en statisk størrelse men i konstant udvikling og kvotestørrelser på denne type udgivelser må betragtes som et overgangsfænomen i en transformationsperiode.

I andre tilfælde er der mulighed for, at der kan blive tale om selektion blandt materialer, der er ligeværdige i forhold til de formelle optagelseskriterier (de maks. 300 udvalgte internetsider til Dansk bogfortegnelse, diverse lydoptagelser (ikke-lydbøger) til Dansk lydfortegnelse (maks. 100), selektivt udvalgte danske billedoptagelser som f.eks. TV-udsendelser (maks. 50) og de danske musikoptyagelser der udelukkende publiceres på nettet (maks. 200)).

I notatet *Registreringskandidater* fremgår følgende:

Når flere materialer end der er råderum til opfylder de formelle kriterier, må betydningen af selektiv registrering være om registreringen er repræsentativ set i relation til emne, målgruppe mv. og i samspil med, hvad der tidligere er registreret på det aktuelle registreringstidspunkt.

Om en sådan situation vil være teoretisk eller praktisk er uvist, da den jo har direkte sammenhæng med udviklingen i udbud på nettet.

Udover de formelle kriterier for optagelse er der foreslået oprettet rådgivende udvalg, der skal fungere som sparringspartnere på udmøntningen af kvoten. Det vil være naturligt at spørge de rådgivende udvalg til råds om aktuelle prioriteringsprincipper.

De rådgivende udvalg bør prioritere i forhold til formidlingsformål og behov. Derudover må konsekvensen af ovenstående være, at når der arbejdes med registrering på kvotebasis, vil der være materialer, der opfylder optagelseskriterierne, men som ikke bliver registreret, fordi det aktuelle emne mv. allerede er godt dækket ind nationalbibliografien. Formålet med nationalbibliografi på dette område har jo netop ikke fuldstændighed som mål men formidlingsmæssige hensyn.

Principperne for selektion blandt helt ligeværdige materialer er derfor en kombination af repræsentativ betydning og prioriteringshensyn formuleret af de rådgivende udvalg.

Løbende evaluering af optagelsesbehov, optagelsesprincipper og kvotestørrelser

Nærværende notat er efter aftale udarbejdet udover arbejdsplanen, idet den samlede mængde af baggrundsnotater derved kan danne et mere samlet billede, der gør notaterne anvendelige i flere sammenhænge end blot som baggrundsnotat for selve tillægsaftalen mellem Styrelsen for Bibliotek og Medier og DBC.

Notatet vil beskrive en model for løbende tilpasning af udmøntningen af Tillægsaftalen.

1. Baggrund

I indstillingen fra Bibliografisk Råd fremgår følgende:

Bibliografisk Råd anbefaler derfor, at der arbejdes videre ad begge spor med følgende indsatsområder:

- "Åbning og udvikling af indeksering af relevante dele af netarkivet"
- "Modernisering af optagelseskriterier og registreringsmåde i nationalbibliografien".

Det er Bibliografisk Råds opfattelse, at de to spor må løfte opgaven i samhörighed, og at de to spor løbende evalueres og forholdet mellem de to modeller tilpasses den funktionelle, tekniske og juridiske udvikling.

Derudover er det påstanden i nærværende konsulentopgave, at vi aktuelt befinder os i en transformationsperiode, hvorfor det løbende vil være nødvendigt at tilpasse de foreslåede kvoter dels set i lyset af den samlede registreringsmængde, dels set ud fra udviklingen i forholdet mellem det fysiske område og netområdet og endelig ud fra hvordan den enkelte materialetype udvikler sig på nettet.

Der er således tale om løbende evaluering på to planer:

- løbende vurdering og tilpasning af tillægsaftalen for selektiv registrering ud fra erfaringer samt forventninger til udvikling og behov
- vurdering af aktuel situation for nationalbibliografiske metadata og konsekvenser af evt. ændringer i de aktuelle muligheder for nationalbibliografi på netområdet juridisk, teknologisk mv.

2. Evaluering - model

Det foreslås overordnet, at DBC får råderum til løbende at kunne foretage forskydninger mellem fordelingen af materialer indenfor den samlede kvote, hvis dette skønnes hensigtsmæssigt.

Ændringer foretages efter orientering af Styrelsen for Bibliotek og Medier herom.

Sådanne forskydninger kan fx være, hvis der aktuelt ikke er fundet registreringsværdige materialer nok på et område, mens et andet område er ved at sprænge sin kvote eller hvis de rådgivende udvalg er enighed om en mere hensigtsmæssig prioritering i en aktuel situation.

På det praktiske plan:

Det foreslås, at DBC årligt senest 1. november og første gang 1. november 2012 til Styrelsen for Bibliotek og Medier afleverer:

- en status på registreringen i året hidtil (antal registreringer fordelt på fortegnelser)
- forslag til kvotestørrelse og fordeling i det kommende år
- en kort rapport fra arbejdet i de rådgivende udvalg (status, aktuelle planer) – herunder evt. kommentarer, der ønskes viderebragt fra udvalget

Styrelsen for Bibliotek og Medier skal senest d. 1. december melde tilbage, om planen for det kommende år kan tiltrædes. Styrelsen for Bibliotek og Medier kan fx. vende planen med BIR's forretningsudvalg.

På det mere principielle plan:

Det foreslås, at området som helhed evalueres af BIR hvert andet år – første gang januar 2013. Hvert andet år er foreslået for at skabe en vis grad af kontinuitet på området.

Inden BIR's evaluering modtager BIR DBC's årlige statusrapport samt en status fra Netarkivet på udviklingen i de forløbne år med fokus på adgangsmuligheder, metadatakvalitet og selektionsmuligheder.

I BIR's evaluering skal følgende elementer indgå:

- Er der sket ændringer omkring Netarkivet, der bevirker, at en øget synergieffekt kan opnås og skal det i positivt fald anbefales, at der tages initiativ hertil?
- Hvad er værdien af de nationalbibliografiske registreringer i bibliotekerne og blandt brugere? (Opleves registreringerne som relevante? Er der fx udsagn herom i bibliotek.dk undersøgelser, fra kollegaer fx i form af tilbagemeldinger fra de rådgivende udvalg etc.?)
- Er der på baggrund af ovenstående forslag til ændringer? (prioriteringer, yderligere eller ændrede tiltag mv.)